30.7.902 Pierw. Wykł.

8415

1.

a

Filozo. Schellinga przechod. świa. Kolej. Zrazu ubóstw. i raz.
z jej aut. uważ. za najgeniál. utwór rozpoczyn. się 19° stul. Ale
już po kil. lat; stanow. się od układ. się Fenom: Hegla w 1807
jego stan. gaśnie. Pot. idzie w zapomn. tem zrozumiał. że od
r. 12 żad. prac. prasą nie przypomi. się publi: Dopie: po
śmierc. Hegl: gdy szko: jego coraz bardz. idzi. w rozstęp a
zwłe: skrajn. lewi: coraz jaskraw: wyciąg. konklu. z filo.
Mistrz: przypomi. sob. w Berli. że niegd. był stan. Schell:
a choć teraz nie odzyw. się, nie jedn. syst. jak. zerczo.
ukończ. który. go stud. w Erlan. pot. w Monach: który
może zastąp. syst. Heglo: Wted. Fryd. Wilh. IV któr.
jak. wszdo. był oście. z królewi. bawar: wyprosił go sob.
u króla bawar. który nieche. go puszcz: Ale pobyt Schel:
nie speł. nadz. w ind pokład: w nim jedn. żad. po jej. stro. wina
Spodziew. się pot. wielk. tezelc: po jego dział. pośmiert. Wyd. je
między r. 56-61 = ale nie zrob. wielk. wraż: ani nie wytyczy: nie
nową okres. filozo: Jedna rzecz czytaj: publiczno. więcej: w Schopenh.
o była onem niej. iże sposob: dla Schell: któr. tamten raz. z

Fichl. i Hegl. relig. do pozyt. choć on wzkortal. od tamtych przy-
mew: Tuni nauka: odpowiedz: na probl. szczeg. w metafizyce. Któr.
wted. miał wielk. powodz.: Tuni now: straci: wielk. ~~zainteres.~~ do filoz:
i zwróci. się postęp. kultur. po nauk. przyrod: Któr. więcej. wted.
się rozwin. ~~Ikt...~~ stosunki polity. społecz. w Niem. nie sprzyj:
nowe: wpływ. Schellingiańsk: a wyr. temu zmienio. położen. dał
Zeller w swej obszern: Gesch. d deutsch. Philos. seit Leib. Münch.
73 (wyd. jubileuszo. dla Akad. monach.) gdy mówi, że wpływ Schell.
na filoz. niem. w porząd. 19° stu. był niedorzeczn: ale że prob. oderwali
tego. wpływ. w póź. stow nie uda. się (p. 647) to też zbyw. Zell: wywód:
jego póź. filoz: któr. znamy z dzieł pomieś. bez. wiód. i ...

Usiło. jedn: stron. Schell: zrehabilitow: Tuni w r. 79 wyd.
Konst. Frantz w trzech częś. Schellings positi. Philos: Cöthen 79.80
przypis. ją Ryszard. Wagne: choć ten był Schopenhauerist. i jemu
dedykow: swoj. Nibelun: w r. 54 = przekon: był Frantz, że
będz. z więcej. się zgadz. = Byw. Wagn: = Pot: Hartm: w Lipsk. 97
(Haacke) = ogłos: Schell. philos. Syst. = w przekon: że inter.
Ducho: nasz. wieku wyczer. pociąg. nowe orientow. się we filo. Schell.
że zważ. potrzeb. ~~...~~ metafizycz. odczuta ~~...~~ tow. wcześ. ~~...~~, kiedy. nawiąz.
do Schell.

30.4.902 pierw. wykł. 6 2.

Już w r. 69 Hartm. ogło: rozpr. Schellings positive Philo. als Einheit von Heg. u. Schopenh. (Phil. Monatsh.), w któr. dowod. że pism. z ostat. epo. Sch. zawied. treść bard. waż. które nie zostały zapomniane.

Teraz ustn. wykaz: jaki ścisł: związ. międ. cała filo. Sch. a ~~......~~ problem. obec. czasu. Wylicz. zaś pięć punkt: a) Sche: zrozum. w któr. że filoz: pozyty. nie moż. być dedukc. z wszystk. ~~.......~~ lecz musi indukcyjn. opierać się na doświadcz. nie zamieniać się mimo to w doświadcz. Dobrze to przypom. spekulaty. metafi. który tyl. apodyktycz. pewn. wiedz. uważ. za filo. (p. VI)

2° Uwest. idealizm transcendental. taki nie jest rozstrzyg. bo ci któr. go wyzn. w teor. pozn. tyl. zajmu. się jeg. podst. (albo Kant'a, albo Ficht. albo Hum'a), ale nie ~~rozp~~ tworz. jego uwest. metafi. Otóż Sche. jasno wyprow. wszyst. moż. konsek. z tego: ideali. a przez to był zmuszo. zmien. swój pogl. na teor. pozn. Jest to wiel. zas. hist.

3° bar. aktual. jest filoz. przyr. Sche. z któr. międ. naczerpło się do syta. ✗ Ale potrzeb. now. filo. przyr. coraz bard. uczyt. któr. by ~~......~~ nad rzuci. pomost ~~.....~~ przep: dziel. nau. przyr. od nowszej. kultu. ducho. Jest. history. oryent. bar. przydat. która ~~dla~~ co do ken. już zost. zrob. ale niedost. co do Sche.

4° Schell. filo. ducha w szcz. swoj. estety. zost. trakto. w pierw. okres: jego dzieła: etyk. i filo. relig. w drug: a probl. indywidua. w pierw.

i drug. Otóż jego estety. uwa. Uast. ze stanow. usunię - bo przewyż. przez este. heglist. (Trahndorff - Deutinger) = Ale resta jeg. filo. dusho jest dla tej. ponowej. że doszł. do ujem. rezult. t.j. nie udał. mu się odno. się odbud. świat myśli z Boga, wolno. i nieśmiertel. w form. osobist. To nieod. się jest wiel. uza. hist. wobec now. zakn. restau.

5° Zasad. metafi. Sch. zasług. na wiel. uwag. Od Plotyn. czas. nie było filo. który tak głęb. kop. tak niezast. wznk. próbo. stwierdz. i mocn. na wszyst. stro. aby poz. zasa. ostat. Przez całe życie poszuk. wer. tej. stwo. zasad. któr. powt. w coraz now. terminol. i przed~~[illegible]~~-sta. w cor. now. świet. a przez to coraz now. w nich odkry. strony. Badan. tych dróg dla nas. czas. bez. pożąd.

Teraz przed Hard. ukaz. się dale: obszerniej monogr. K. Fisch. nie tyle o filo. lecz i życi. filo. Pierw. wyd. z r. 72 obejmo. obszer. wykł. życi. i tak zw. filo. pozyty. czyli pierw. filo. z pierw. epo. Ostat. pis. był K. F. pomsz. Ale w drug. edy. z r. 94 (now. przedr. z r. 99) uzupe. to opusz. i tak. ostat. form. syste. uwzględ. i bar. obszer. przedsta. Rozbu. to wiel. inter. dla filo. i jego dział. zwa.: stronn. historyj. w któr. zost. Wynied. wielki umys. osob. na umysł. lud. niem. nie głowy koronow. a przez nie na świa. #

uzrod. a dla nas pam. jeg. nie moż. być obojęt.: dzieł. dla potomn.

7. 5. 902. Drugi wykład

3. a

Schell.

Żywot. Ur. 1775, pięć lat młodszy. Kolega jeszcze z Hegl. i Hölderlinem w Tübing. w konwikt. teolo: protest: Zewnę uchodz. za dziecko cud: i bystro. wcz. umiał, wcz. [illegible] wschod: a Heg. [illegible] rodzi: Już w r. 94 - gdy miał lat 19: Ueb. d. Möglichkt einer Form der Philo. überhpt - a w 95: Vom Ich als Prinzip d. Philos. etc: przez co zwróc. na sieb. powszech. uwag. niem. filo. A wszy się 1779. najpierw. poddaw. nauk przyrod. w Lips..

W zaszło: z najśwież. środowisk: niem. z braci Schlegel i z obu. romanty: rod. 98 r. prof. w Jen. przez popar. Göthe. który go polub. Tam jeszcze wykł. Fichte który! niebaw. dla proces: o ateiz. porzuc. Jena. Tam. H. więc. przyb. Heg. który w r. 801 habilit. się obron. równowresi. dwu. roz[illegible] młodsz. o 5 lat wszy jz: który już był prof. = W Jen. Sch. wypracow. swój pier. syst.: Ideen zu einer Philos. der Natur 97 - von der Weltseele 98 Erster Entwurf eines Systems d. Naturphilo. 99 który. [illegible] rozdow. stud. w miar. jak wychodz: Pot. w 1800 Syst. des transcendentalen Idealismus. [Miał wpływ. od = Steffense:]

w Ztschr. für speculat. Physik =

a z Hegl: Krit. Journ. der Philo:

Darstellg. meines Syst. der Phil. 801

Bruno 802

Ueb. d. Meth. des akad. Stud. 803 =

Ożenił. się z p. Karoliną, rozwódką po lung: Wilh. Schlegla = urodz. Michaelis, wdow. Böhmer = zob. Waitz - Caroline Briefe an ihre Geschwister etc. Leip. 871 przen. się do Wyrzbur. w r. 803 gdz. wykł. do 806 zob. V. F. 53 =

W r. 1806 powrót do Monach. na człon. akad. nauk i zost. tam do r. 20 bez zajęć uczonych: = co było dla nieg. wielk. ulgo.

Jacobi był wted. prezes: akad. nauk: prócz tego general. sekret. akad. sztuk pięk. = z tytu. dyrekt.

W r. 807 v. Staël z Aug. Wilh. Schleg. w Monach = wzaj. zna. wpływ = w r. 809 um.: = był 12 lat star. od Schell.

Ten żeni się z Paulina Gotter 14 lat młodszą.

Schell. robi się między stron. z Baaderem – zrywa z Ficht. także z Hegl. =

w r. 807 miał mowę w akad.: Das Verhält. der bild. Künste zur Natur =

Philosoph. Untersuchung. üb. d. Wesen der menschl. Freiht. u. die damit zusammenhäng. Gegenstände 809

od śmier. żony dużo już nic nie pisze.

w r. 10 miew. wykł. pryw. w Stuttg.: w domu Georgiiego.

Spór z Jacobim =

Denkmal der Schr. von den götl. Dingen – des Hr. Jacobi 812 wzgl. zapow.: now. dzieła – ale zacząw. druko. 1e arkusz. n. p. Die Weltalter =

nagło. nieg. robi się zamęt – K. F. 170 –

róż. powod. nie udziel. = w Tybin. król wzd. go na dworze

wykł. za urlop: w Erlan. od r. 21–23 =

K. F. 176 = Plate-Pudota

7.5.902 drugi wykł.

6[4]

Aug. Hallermünde

W Erlang: miał wielb. w młod. hr. Platen {któr. uczniem był od 19-26 = uważ. jak ofiarę, pot. wyjęd. odd. poezji –

W dzienn. (Tageb.) Platen czyt. wołał z tych czas:

zob. V. F. 176 = dla prz. wszyst. trzeb. pozn. : –!

Da deines Geistes ungeheure Blitze

Wie Schlag auf Schlag in unsere Seele drangen

i t. d.

hr. Platen przybył. z Schell. jak Pigm. drama

Z tego okres: wzo. wyrażn. koryg. : jak zwykle: które dla nich były czyt niezrozum: wiele utwor. pod natchnie. wyniesio. z obcow. z Schell. i że jego uskarżo. swoją: dodatek - jeno raz przem. dram. u der gläserne Pantoffel –

Podr. drug. creat. w Korea: któr grzecz. z wielk. pozw. 18 czerw. 25 w Erlan. w obecno. Schell: po powit. Schell. był wielki obiad, wniósł toast = Na den kein noch Tagebuch;

Równ. wzio. i szybkość. stron. do Goethy Tyg. romancis. Zaw. wted. wykład. w wydz. - przez. a z Schell. zostaw. w bliż. stosu. gdy Sch: powrócił do Monach. on tak. tam czy dost. i jako prof. dost. pil. że jego wykł: – pot. znow. z nim kolego: w Berl. od r. 43 –

Schell.

Treue um Treue

ale przy 46 r. życia rozpocz. wykł. dla zaw.; uczniów po Savigny'm przedst.: history. szkoły: prawa w Wiedniu. Ideę rozwoj. praw. od Schell. wz. ideę Heg. w praw. urob. Gans = (K. F. 184)

Heg.-zakol. przedst.: ideę rozwoj. ale tylko logicz. nie history. Wiele im. zmęcz. stan. powstało za Sch.: Z uczniów: wkrótce przyłącz. do niego (Jul.) Stahl = drugi póź. Sch.: nie wszedł do jego szkoły reakcyjn. nauk.

Zresztą Sch.: wykład. w Erl. nauko zaledwie: ponieważ nie miał katedr. uczył: tyl. wykłada. jako członek Akad. nauk. bez. na urlop.

Ale ze przez dział. prof. tylko: i rozpocz. zapał: i wkrótce wrócić do Mon.: gdy król Lud. I (panuj. od 13 paźd. 25 po Maxym. Józef.) założ. nowy uniw.: w miejsce uniw. star. w Landshut = Wybór profesor.: bardzo świet.: Baader–Theiner z monach. akad.: z Jeny Oken, z Erlang. Schubert – Puchta rok póź. panuj. wiele im.: głośn. póź. Döllinger. zost. prof. wydz. w wydz. teol. Koloryt. wraz. nowo. uniw.: Józefa Görresa który przy w r. 1797 wystąp. ze stronn. publicz.: i jakobin. uczyniony. rep. = zob. K. F. 187 =

7.5.902 drugi wykład

Król pruski już za rząd. Maxym. Józef. jako kat. stron: wiel: nast: o Sch. i wezw. do uczy. uniwersy. Dekret z 11 maja 27 =
zost. przez: akad. nau: general. konserwato. wszyst. zbiór. nauko. upraw.
i dwor. uczy. uniw = należ. do komis: który opracow. nowy statut
stud. uniw: – K. F. 191 –
w akad. ib. 191 –
W uniw. wykład. filoz. swoj: w now. form. Sch. zw. przegląd:
a/ wstęp: do filozo: obejmu. wszystk: filozofi. empirycznej –
i histo. filoz. od Dekar:
b/ filozo. mitolo.
c/ " objawien.
Audytor: było przeped: – dużo star. ludzi = K. F. 195 –
wystąp: przeciw Hegl.
Ambr. Taki. Puchta (już prof. – i pisał wspo. ze wsze Sch.
pierw. wykład. 26 list. 27 = z wielu przeszko. do młod.
w piękn. zlach. stylu – wszelki wyklad nar stad.
Wyk. wzor przepedeuty wstęp. do filo: – r. 199
Schle. w stosun. do Heg. ib. 215 Wiktor Cousin ib. 221

Schell:

5
0

dla niego Schell. przyj. wezw. do Berli. (V. F. 231)

miało go powoł. do Berl. już w r. 34 ale sprzeciw. się Altenstein

gdy Fryd.-Wil. zost. król. 40 post. go sprowad. z Mon. [illegible]

Pewne trudno. w porozu: Monach. dla stron. z król. i królew.

później [illegible] II

w jesie. 41 przyb. do Berl. za urlop.

4 paźd. 42 uwoln. ze służb. bawar. a z reszty tej. [illegible]

któr. pobier. już w Monach = 11 list. = 42 przeniósł do służ. prus.

na dok. wezwa. że zost. członk. Akad. [illegible] = z praw.

wykład. w uniw. gdyż [illegible] – z zakr. tyl. od [illegible]

15 listo. 41 = zacz. wykł. w uniw. – mowa wstęp. była

ich. [illegible] =

wykł. w semest. zimo. 41/42 filoz. objaw:

„ letn. 41/42 – „ mitol.

„ „ zimo. 44/45 filoz. objaw.

„ letn. 45/46 „ mito.

+ koniec i ostat. [illegible] stosun. V. F. 268 =

od mar. 46 przest. wykł. chociaż go ustaw. zapraszano prze[illegible]

Depesz:

stosun. do publi. i młod. K. F. II 249 = +

14. 5. 902. Wykł. trzeci.

Schell. a

Metoda stud. aked. Tyt. niem. książ: Vorlesung. üb. d. Metho. des akadem. Studium. 3e wyd. v. 30. Stuttg. i Tybin. Cotta = Książ. powst. z odczyt. któr. mieć. w uniw. jenejs. podcz. lata 802 i ogło. druk. po raz pierw. w Stuttg. Tyb. r. 803 = W piękn. bard. porządz. form wykł. Sch. swój pogl: na isto. filo: i jej stosun. do in. nauk
Rozpa: się na 14 wykład:

1y O poję. bezwzględ. nauki = üb. d. absol. Begr. d. Wissensch.

Czem jest wiedza? Młode: ludzie gdy przystęp. się nau: odno: wraż. chao. lub też morz: na któr. zapuszcz. się nie bez kompa. i gwiazd. przewod. Większo: bez planu i porząd. odda. się najrozmait. nau. aby przy końc. czasów uniw. przeko. się, że wiel. pra: zmarno: a wiel. nowo. wraż. zaniedb., inni z bezkor. mechani. i porząd. pamię: tyl. nabyw. ile im wyd. się potrzeb do przyszł. karjer. Niektó. się nauczy. naukę. przez koleg. wszystko wypeł. do akedemi. Za tem i ten wzgląd przema. że w nauk. i sztukę powszechność. t. j. specyal. zajęć. lub twory) ma tyl. tyle war: ile w sobie zawiera ogólno. i bezwzglę. (absolu.) – Jednakże dla zaj. specyal. jest zaniech. ogól. wyłącznie; dla przez. zeb. zost. tęg. prawni. lub lekar. wyłącz. cel uczon.

—

I Prel: o bezwzględ. idei wiedzy
II o nauko. i moral. powołaniu uniw
III O pierw. zasad. stud. aked:
IV O stud. czyst. nauk rozum: matem. i filo. wogóle.
V O wykł. zewnęt. przed stud. filo.
VI O stud. filo. w szczeg.
VII o niektór. zewn. przeciwień. filo: zwł. do nauk pozyty.
VIII O history. konstrukc. chrześcij.
IX O stud. teol:
X O stud. hist. i pra.
XI o nauk. przyrod. pozytyw. nauk lub nauce wogóle.
XII O stud. fizy. i chem.
XIII o stud. medy. i nauk. przyrod. organi.
XIV O wiedz. sztu. w stosun. do stud. aked.

bywa zapomn. Zapew. przeciw jednostro. nauk specyal. za środk. wybor. nau. ogól. jak mate. lub filo. Ale z dwoj. jedno: alb. nie zacho. zwi. związ. międ. nauk. specyal. którą któś uprawi. a nau. pośred. zwi. związ. alb. też nau. ogól. nie moż. podj. się trud. wykazy. tego związ. Kto więc sam tego związ. nie dostrz: zost: oparwa: i pozost. wtedy. nicto. któr. nad kied. dopro. do celu.

Musi więc wykształ. specyal. być poprzedz. poznan. organi. całości nauk. Kto jedn. się odd. musi znać miejsce przez nią zajmo. w całości i specyal. jej wyrobić. przez któr. owo wiedz. jest do organiz. całości nauk.

Meto. ~~więc~~ stud. uniw. moż. tyl. być pozn. przez pozn. związ. wszyst. nauk. specyal. a poznan. to moż. nab. w ogól. przez wtedy. gruntow. w ogól. przez tych prof. któr. znają ją znać ten związ: zaś. przez prof. filo.

Nabrzy / V. F. 582 jako koniec do Kart. 6 tego przeglądu (o Metod. stud. akad. 583

Charakt. histo. chrześcija. wyma. nie tyl. wiele: bogi. ciągn. się jako ogn. boski i wiecz. ~~porządek~~ ustanowiony. się (Menschwerdg) natu. lecz także Boga wciel. w ciało ludz. w rzeczywist. zjawić się, w osob. historyą. Bez tak. zjawi. nie moż. relig. chrześcijań. stać się czemś dziejo. u Pierw. myśl chrześcijań. jest dla tego koniec. Bóg wciel. w człow. Chrystus jako szczyt i koniec staroż. Olimpu, der alten Götterwelt.

14.5. Trzeciorzęd.   7.

Religia i teolo. (Lek. VIII i IX) Niektó. jak V. F. p. 581 uważ. w tych dwóch prelek. głów. zasad. religpojęt. filo. relig. a prele te uważ. za najważ. w cał. dzieł. Poleg. na dwóch poj.: „historyi" któr. wyło. w zyst. transcendent. Idealiz. i na poję. „absolutu" wyłoż. w „zyste: toższemo." Identitätssystem: — Schell. 6

V. F. 581

Objekt. teolo: relig. zwłaszcz. chrześcijań. która sięga. się aż do najd. czas. Stąd teol. ma char. history. bo zajmu. się przedmio. history. Ale relig. chrześcijań. zawier. także. wszyst. prawd. i koniecznoś. ścisł. nie miał. b. znacze. bezwzględ. ani nie mogła b. być przedmio. nauko. wiedzy. Ona musi być pozna. jako przeznaczo. history. i jako wierzy. koniecznoś. Dla tego. dodatk. temat. teolo. jest history. budowa (wykreśle.) chrześcijań. d. histor. Construction des Christenth.

Histo. char. relig. chrześci. tak. samo wyjaśn. na jej początk. i wiary. jak. na treści jej nauk.; We wczes. chrześci. Bóst. nie objaw. się jako przyro.: lecz jako świat moral. czy. dzieje. Dzieje ukazuj. się nie pod panow. fatum, lecz Opatrzno. Istn. cel boży odkupien. świa. a to jest temat. o treści. wszyst. Teraz pierw. histo. ludzko. (Weltgesch.) wyjaśni. się w religijn. widnokręgu. W tem wielki histor: kierun. chrześcija: Teraz dopie: ujm. wiedza

V. F. 582

religijn. histo. a dla tej. i wiedz. nauko. religii.

Różni. międ. starożytno. a dzisiejszą. ~~kolor~~ zasadni. Relig. grec
ma się do dzisiejszej. jak. przyro. do ducha. Tam bóst. zasłon. światło. przyro.
tu przebi. zasłon. i odrzu. i objaw. się w swej prawdz. isto. Przyro.
jest otwor. bezpośred. prze. zjawi.: jest bóst. w światł. exotery.
Dla tej. char. relig. pogańs. exotery; dzisiejszej. esotery.
Ale co do ukryt. isto. bóst. i właściw. tajemni. świa. to pogań.
jest tajemn. zamknięt. i zakry. a dzisiejszej. objaw. i rozgłoszo.
Tam objaw. w zewnętrz. stron. przyrody, tu we wnętrzu ducha.
Tam symboli. tu myśl; i tam natu. obraz. bóst.: tu allego.
czyli że wyraż. coś inn. niż sama jest.

Przenikn. tej tajemni. jest zad. najwyż. wiedzy religiin.
Przyro. odby. swoją ku odkupie.: i to jej religijn. koncepcja.
Nie było by odkupie. gdyb. świat go nie potrzebo. gdyb. świat
nie zost. we więz. niewoli i koncepcja. nakład. nań przez prawo
przyro. Nie było by pogodze. z bog. gdyb. natu. nie była się oderw.
od niej. Bóg nie był. zost. ofiar. gdyb. natu. nie była stała się
ofiar. W tem tez objaw. się tajemni. bóstwa, w tem przyro.
Najwyż. religijno. która wyraża ~~się~~ się w dzisiejszej mitologii.
wszi. tajemni przyro. i tajemni. stan. się ofiar. za to samo. +

+ Tę stoicyzmo. bezw. jest zadan. wszej prawdzi. która jest tą samą co filoz. zob. doktrynę na kar. tejże wyżej. a]

28.5.902. Czwart. wykł.

Schell

Gdyb. Schell. był urdz. obraz Viking: Chryst. na Olimp. [wystąp.] przed kil. laty, był-b. moż. powz. pewn. wątpliw. co do możno. przeprow: tak. ewolu. z pewn. logicz. ciągł.

V.-F.-I.-583

Sch. pojmu. że międ. ubóstw: ostow przez pojm: a wcielowieni. się Boga w ostow. jest pierw. nadprzyr; że inkarn. nie jest apoteo; że nie na wyży. ludzko. Bóg staj. się ostow. lecz przez cierp. i drogą krzy. wchod. do chwa. swoj.

„Pojęciage ludzko. nie tę która jest wywyż. lecz któr. poniżo. i sława, jako zjawis. postano. od wiek. lecz zniko. w czas; (jako grani. dwóch świa.; on sam wraz. do świa. wiecznh. a pojęcie. Swoim ą pojęcie. sam. zaś. zasad. nie tę, która przyjdz. w doczesno. i w doczes. pozost. lecz ducha. cyg. zasad. ideal. która [skreśl.] spr/owa. naprow. [skreśl.] wiekości do wiekości. a jako taka staj. się zwiast. nowe. świa.

Wiar. chrześ. musi. jedno. z Bog. jako ori wcza. i mistyc; a nadto wiersze. Bog. za zerwan. z pojęc. zat. i ze cud; że nowa jedno: religijn. musi rozgrzeszo. się jako kośció. i żyw. drzewo ztu; że idea Bogoczłowieczeń. która zjaw. się w Chry. musi urzecz. się w idei trojst. Bog: cyg. dogm. Troj. św. Znacze. filozo. tej nau. wielo. wyjaś. Less. w wychow. ludzko: a także

unikn. nie moż: że history. a więc zniko. zjawis. Boga-absol.
musi być zatoryn. i ustalo. i uwiecznio. w trady. a z tej
stro. wcis. się do exotery. formy wiary chrześ. poję. mitolo.

Jest więc chrześcian. tak w sob. jak w najrzeczyw.
formie swoich histo. pojęte zjawis. bosk. i bezwzglę. a wie-
T. F. ~~583~~ cznym i history. koniecznem. Przez to dana jest możno.
przejścia history. wiedzy relig: i wskaz: zadan. i norma
stud. ~~teolo.~~ Teolo. jest tą wiedzą history. (Lek. VIII)

W teol. powin. histor. wzwyż. religii z filozo. zupeł. być zjed-
noczon. Od tej. celu odstąp. nie wol.

Roztrząsn. oba pogl: mówi. wiedz. relig: czy ją uważ. się tyl. filo. czy
history. W pierw. razy. powst. filozo. ucz. relig. à la Kant, niehisto.
i uważa. histor. chrz. chrześcian. w jeno symbo.; w drug. raz. powstaje
pozywodzo. tłumacz. relig. które bez ducha filo: przedmio. relig. uczyn.
wyjści. tyl. z przyg. ciało: i empiryz. n.p. powst. i rozwo. chrześcija.
osobisto. Xsa i t. d.

585 Kto nie przyzna autentycze. Bóst. od wieczno. ten nie zroza.
jego histo. zjawien. się w Xcie, idea zaś bogoczłowiecz. jako i Trój. św.
uważać. będz. za ucz.: bezsensow. Albo chrześcij. powst. jako relig. zu-
peł. nierozu. albo musi ukaz. się jako temat dziejó.; jako objaw.
Boga, któ. nazgd. jest przyro. a praw. jest histo.

28.5.902 Oswald. wykład

9. 6

Schell.

K. F. 585

Zadan. jest tak: ich. nosz. idei chrześcij. jako powszech. wszyst. i wypełn. świat cały a nie zatrz. niezupełno. history. chrześcij. Zadan. nie. tyl. być rozwin. przez spekul. = poznan. Boga = czyli przez teol. Który zadan. jest filo:

Ale jest chrześcij. przed i po za histo. chrześcij. Tomże idee chrześc. jest powszech. przeto musi mieć swoj. powszechn. wsz. w całe. rozwin. histo. które za jej antyte. który ja przygoto. i z nią walcz. Przygoto. do chrześcij. były głębo. religijności a zwłasz. najbar. spokrewnio. i najbard. podob. jest indyzm. Przeciwień. do chrześ. jest relig. grec. ale i w starożytno. klasycz. ukazu. się biegun przeciw. mitolo. podob. do chrześcij. w tajemni. i we filo. szc. Platoń. Który była zapowied. chrześcij. w świec. jeszcze obc.

Poniew. chrześcij. jest rozgrzesz. histo. musi się rozwij.. Chrześcij. nie moż. wsz. do swoich czas. pierwot. jak gdyb. wsz. pierwot. chrześcij. była czemś przed. zjednolit.

Ale już chrześcij. gd. samo. nie był. wszy. pierwo. Pierw. księgi chrześcij. są dokum. (dobre) histo. ale nie są doku. wiary. Wiara jest starsz. od ksiąg N-T. które się utwierd. wiary dzie. lecz tyl. zasiewały. a pod wzgląd. głęboko. treści są dale. niż. od dokum. relig. Indyj. (Wedanta). Idee chrześcij. nie moż. pozn. z pism N-T.

585

Ki. F. 585 Naleź. przeciw. oznacz. warto. tych książ wedł. stopn. doskonał. w któr. wyraż. ową ideę.. Opierd. prawd. relig. na doku. pisan. jest to samo, co wstaw. żyw. zamien. w wiarę mart. wiado. history. a jeśli nierozd. – (niezrozu. to wyzyn!) nie rozwa: wiern. czyt. tych ksiąg mogła ~~przyj~~ to wzgl. ~~z~~pobud. nie tyl. polity. lecz dale: aby ~~ełębor~~: zachow. prawdzi. relig! ..

586 Zasługi protest. są tyl. ujemn.; nie moż. stwor. żad. Kościo. bo rozpa. się na szereg. sekty i jest anty-powszech. Protest. ma się do katolicyz. jak. krytyk. filo. do dogm. = żyje swoj. antyte. i umiera raz z nią. – Nie moż. zost. powszech. bo gdyb. nim zost. nie miałb. przeciw czemu protesto. Gdz. nauwyj. wiara w Bibl. tam teol. zamie. się w filolo. exege. i uczono. jest obro. przeważnie. Sztuczki interpretacyj. tak psycholo. jak moral. usuw. z Bibl. wszyst. co jest nad-przyrodz. a tud. zamien. bywa etyka i dobr. zasad. bard. pospol. Tak powst. nau. rozwia. się rzeczyw. w któr. zgot. nic nie ma relig.

Nowa teol. powin. znowu zost. wiedz. relig. w duchu chrześcij.: i nowożyt. Powin. rzucić exege. ksiąg św. i wszys. zosta. do woli czy chce ją uważ. za autenty. lub nieaut. To kwest. filolo. która nie obchod. teol. Ona powin. przyjąć nową formę powszech. relig.: Ortodoxya (t. j. katolicyz.) stworzy. tę formę ale dzis. ona nie wystar. bo jest popular. i ekoteryj.. Czas ieb. odsłon. chrześcijań. esotery ++

++ i ogłosz. religii absolut. = Tak. Less. mówi na końc.: swoj. Erziehg. des Menschen-geschlechtes: na pewno przyjd. czas nowo. wieczyst. ewang.

4/6. 902. Wykł. piąt.

W dwóch przedost. rozpraw. relig: niektór. dziejopis. rozw. K. F. odkrył: mnóst. obrzeżonej. i dalekonoś. pogląd. któr. dot. zasad. pewnej w ~~[illegible]~~ teolo. protest. zwanej

1º różni. i przeciwień. międ. mitolo: a chrześcijańst.

2º pokrewieńst. międ. ~~[illegible]~~ relig. indyjsk. i chrześcijań; międ. platoniz. a pogląd chrześcijań. na świat.

W drug. połow. życia rozważ wtedy. zajmo. się Sch. mitolo. i Objaw: i podciągn. Wedanty, Platoniz. i Chrześcijańs. pod jedn. wspól. syst. intellektualnej. zgadzającego się w istocie i fenomenalno. świa. zasadnicz. i wewn. niezależ. odręb. od świa. A wyzwol. relig. ind. przeszedł w tych przedst: później stan. jedn. z filar. syst. Schopenh.

K. F. o 588 podkr. jeno jed. zasług: Schell; odgad. że może i chrześc. mieć swoją mitolo: która podob. zasadn. rozpostarła się w ewangel. i do niej apeln. Strauss gdy opowiad. ewangeli: zamien. w mit. Schell. podkr. że historyj. Chryst. otocz. bajk: a jak w klas. starożyt. relig. poleg. na micie tak w chrześcij. mitolo. na relig. i t. d.

Zacząw. stw. robi: kilk. uwagi takie: krytyk:

1º Teol: zaw. była i być musi tkan. pisma św.; to jej autentyk. =

2º Relig. chrześcijań. ile jest syst: prawd objawio. była gotow. przed N. T. i poleg. na Objaw: ustn: przekaz. od Chrystu. Apost: a przez ~~ich~~ ich następ. w następcach.

Schell.

K. F. 587:

K. F. 588

10. a

3° Zar. z tem ustn. objaw. nor.: w epost. pod przewodn. Św. Piotr. utarz.: nienaruszal. nieomyl. który przy Tchn. Ducha św. czuwa nad czysto. nauki i tradyc. w jej rozum.: gdy tej. zacho. potrzeb. wyjaś. To nauczyc.: urzęd. dzis. przez papię. i bisku.: jest dla wiern. jedy. gwaran.: że i ~~syn~~. tradyc.: ust. objaw. (t.j. Pis. Św.) zaw. będą tak rozumi. jak Chryst. chciał aby były rozumia.:

4° Kto ~~[crossed out]~~ nie uznaj. tego nauczy. żyw. nieomyl.: wyzna.: sam idee przewod. kościo. jak Sch. ~~[crossed out]~~

5° Nowa ewanie. wszyst.: może co najwię. znaczn. bogats. rozwój ducha chrześci. ale zaw. w ściśl. od zas. Xa kości. i oraz jego żyw. nauczyc.: ~~[crossed out]~~ złoż. z papię. i bisku. Może być wzrost akcyi chrześcij. życia w dziedz. rozmaitych gdy chrześcij. nie tyl. miłości ten i przenieśli w stos. do obyw. do klas robotn. praktyczn. będą now.: prawa i instytu.:

6° Wymagają. now. ewanieł. że pomo. głębo. spekul.: nad [illegible] i relig.: przedchrześcij. a usuwa. Pis. św. na plan drugi, a zaś nawet z pomini. ścisłej. nienaruszal. Piotrow.: [illegible] nie tyl. nie prowad. do now. rozwoju. chrześci. lecz do jego zniszczen. Samo zaś: ich. wiedza. księg św. oraz wedł. ‡

‡ księg i tradyc. nie-chrześcij. ~~[crossed out]~~ co najwię. zawiera pewne prawdy: lub pewne resztki przedhisto. tradycj - jest utopią.

Schelling'a Bruno od. üb. das göttl. u. natürl. Princip der Dinge.
Ein Gespräch. Berlin 802 (42 2e Aufl.) Chodzi Sch. następ.
Tim: plat: i przeprowadz. myśl jego, że świat jest bosk. dzieł. sztu.
Ale u Plat: panuj. dualiz. Bóg stwor. świat arcydzieł. wedł. swoj. idei
i na swoj. podobień. U Spino. zaś, z któr. podówczas sympatyzo. Sch: jest
monizm: Usiłow. przeto oba pogl. dać pogodz. żeb: idee platoń. zlały
się z jedn. ogól. substan. Spi: a dualiz. platoń. międz. artystą (świato-
twór.) a artysty: utwor. (świat.) tak zost. usunię: że artysta miał się
wewn: materyi. Taki panteisty. monizm na tle platoń. wymyśl. w XVI.
stul. jeden z ostat. i najfantastyczn. filozofów Odrodz: (+1600)
Dla nieg. wszyst. jest jedn: a tem jedn: jest Bóg, monada nad
monady, gdy poszczegól. obja: życia, świa: dane każdy: są drob. monad.
Ale Bóg nadaje wszystk. zet. i tym monad. impuls, życ: on jest
przyrod. rozwij. się (natura naturans), jak świat jest natu: już
wydob. i rozwin. (natu. naturata) Przeciwny. w Bog. schodz. i wypow:
wszyst: kontradykt. = principii coincidentiae oppositorum =
Dla Bru: Bóg jest artyst. wewnę: poniew. z wewn: mater. tworzy
i kształtu. Takich frazes: u nieg. wiele a także podob. Heraklit: że
w przyrodz. schodz. się razem wszyst. przeciwień. które się wraz. się zaważa
w jedno. oprawdz: = Ustęp: z dzieł: Bru: della causa, principio
ed uno (Venet. 1584) przd. Jacobi w swoich list. o nau. Spino: Briefe

V.-F.
~~Wundt~~ p. 600.

über die Lehre des Spinoza = Schell: między. w wiel wiele myśli zesznie pogl. zgodn. pisarz: Plato wyzosz. z Spino. na podstaw. syst. Bruno który wcześniej sympatyzo. z Plat. A jak ten napis. dzieło. Timea. o wiecz. św. tak Schell. podob. utw. i dal: Główn. osob. jest Bruno pod którą ... zaś. aktyw: przez tego ... w rozm. Lucjan, wolam. Fotid; Anzelm leibnitz. ..., nowemi Alex: obron. hylozoizm.

a// Na czem poleg. prawdzi. poznan?

prawdzi. wiedz. mus. być bezwzględ. i zupeł. prawdzi. a ludz. wied. zewn. jest względ. niew. godzi. war. była dla wszyst. ludzi, dla wszyst. istot doczes. i każd. czas. Bo wied. prawdzi. powinna być niezależ. od czasu i wszystk. odno. się zaś do przedmio. wszyst. niezmienn. zew. równ. i tych samych czyli do wszyst. pojęć, do idei.

Tyl. idee są prawdzi. i rzeczywis.; wszyst. inn. wedł. nich utwo. jako kop. zaiste. i t. d. zob. Wundt. 600.

Jako wyjście za wzory tego świat są tam. do idei i w zgod. z wiecznie. ... i w niezg. – ibid. stosun. do piękno – ib.

Pierwowzo. są to jedy. przedmio. prawdzi. wiedzy – zat. prawd. i piękno idealny.

Poznan. prawd. jest filo.: – przedmi. piękno. jest zaś – jednost. zaś ta wykonuj. nie jest mistorya. (majster), lecz narzęd. bo jedno. nie pozna. ani idei prawd. ani piękno. lecz przez nią jest tworzo.

i dział. pod wpływ. instynkt. – (u Plat. poeci są opętan. przez szał boski – u Raf. numine afflatus)

Filozo. i sztu. są równ. bosk. pochodz. ale tam te ośw. i poznaje, co ta bezwiedn. wydoby. z ciemn. głębin; i filozo. zamie. w idee, co szt. uciele.; stąd mają się do sieb. jak idea do przejaw.; pierwowz. do kopii; ezoteryzm. uczonych. do egzotery; misteryj. do mitolo.   K. F. 601

Filozo. z sztu.: więc jest ezotery. i tajemn.; ona nie potrzeb. zakryć profana. bo ani tajemn. przeciw. nie może być profano.

To pierw. ogn. w któr. wzmow. Anselm (Leib) i Alex. (filozoista)

b) <u>jedność przeciwieńst.</u> – wzmow. Lucyan (Fichte) i Bruno (Schell.)

Na począt. jedno. bez przeciw. bo wszyst. w sob. miesz.; – ich zobojętn. (Indifferenz) – przeciwień. w niej są jedn.: bo jeszcz. nie wysta. się

Jest to absolu. jedno. przeciw. – ale jest także jedno. absolu. przeciw.

Względ. przeciwień. są te, któr. się mogą w czemś trzeć. (czy. co przyrody.) n. p. dwa ciała w jak. trzec.;

bezwzględ. przeciw. zaw. są rozłącz.; ~~jedno~~ żadn. nie może przejść w drug. n. p. przedmio. w swoj. odbi. w lustr.; pierwowz. w swoj. kopię –

Najwyż. przeciwień. i zupełnem. jest ideal. i real.; dla tej. zasad. przeciw. filozo. może tyl. być w bezwzglę. jedno. czy obojęt. tych dwoch!

czyni.

To co ideal. jest pomyśl. to co jest real. jest widzian.; poj. to jedno. intui. (Anschauung) [wyobrażen.] jest zawsze; dla tego wielkość. ogół. rozdzie- dzaj. swoisto. szczegóło. indywidu.

K. F. 602 Jedno. przeto ideal. i real. jest myśl. intui. (denkende Anschauung), która jedno. i wielo = wielkość. i swoisto. powszechn. i szczegóło. rodzaj i jednost. zbie. w jedno. Ta jedno. jest poję. intuicyj. czyli idea.

Wszy. prawdz. intui. jest określ. przez poj. a bez niej. ślep.; to co oglad. bez poj. wcale nie jest żad. intui. – Poj. dokon. się w intui. a bez niej zost. nieokreśl. i [puste]. Co myśl. bez intui. o tem nie mamy prawdz. poj. dla teg. poj. intuicyj. czy. idea jest prawdz. pojedynio. pozn.

Poję. przez ciągł. dziełan. i specyfiko. zamien. określ. i indywi- dualizo: znaczy zamien. się w intuicję – to ich tworz. idei zdu. pozna. która Pl. naz. dialekty. – dar bogów, któr. zar. z ogn. porwał Prom. na ziem. wedł. Pl.

Każd. poję. ma swoj. miejs. wyzna. wśród inn. w globie intellek- tualnym – od jed. poj. podporządko.; nad inn. wyższ. a z teg. wyni. że musi być jed. poj. najwyż. które obejmu. w sob. wszyst. inne. Najwyż. idea to bezwzgl. jedno; idea wszech idei a jako taka jedn. zarazem. intelek. jako: Ta idea jedno. prawdy i piękności. –

11.6.902. Wykł. źródł. 13. 6

Lebell.

Filozo. przyro. wyłoż. w następuj.

1° Ideen zu einer Philos. der Natur Leipz. 797 – 2 wyd. Landsh. 803

pierwsza rzecz, która jedn. nie dosięg. się nigd. dalsz. ciągu

2° Von der Weltseele, eine Hypoth. der höhern Physik zur Erklärung des allgem. Organismus. Hamb. 798 Na końc. przedmo. oświad. aut. że pismo to nie jest dalsz. ciąg. poprzedn. i że nie przyst. zabier. się do tego dalsz. ciągu, dopóki nie potr. napis. naukow. fizyolo. która byłab. zaokrągl. całością. Tymczas. Schell. coraz bardz. oddal. się od naukow. przyrod. a coraz było trudn. dla zbyt rozrzuco. umys. ułoż. syst. naukow. fizyo. nie dziwimy się, że zaniech. tej myśli.

2 wyd. w Hamb. 806 i 3 ib. 809 mają dod. rozpra. Ueb. die Verhältnisse des Realen u. d. Idealen in d. Natur od. Entwickelg der erst. Grundsätze der Naturphilos. an den Prinzipien d. Schwere u. des Lichtes;

3° Erster Entwurf eines Syst. der Naturphil. Jena, Leipz. 799

4° Einleitg zu dies. Entwurf od. üb. den Begr. der specul. Physik u. d. innere Organisation eines Syst. dies. Wissensch. ibid.

5° Syst. des transcendental. Idealismus. Tüb. 800

We wstęp. tych pism. Sch. uważ. stron. ideal. i stron. real. świa. za dwa brzegu, zostaj. w ścisł. zależno. od sieb. nie wiąz.: Wiedza jest zgod. podmio. z przedmio. Dla tego potrzeb. są dwie nau. funda. jedna, która wychod. od przedmio. i pyt. się, jakim sposo. znalez. się podmio. który z tym przedmio. się zgod. – to zadan. spek. fizy. spekula.: albo też obier. się podmio. za punkt wyjś.: a wted. zad. takie się staw.: jak znale.: przedmio. zgadz. się z tym podmio. To zadan.: obier. sob. filozo. transcendental.

Filo. transcend. sprowadz. funk. rozu. ozy rzeczywis. ozy niewiadomą do ideal. czy świado. a przyrod. uważ. za wydział. organizm. ucze. rozu. F. tejże przyro. ma odwrot. wykaza., jak ideal. stron. także rodzi się z real. i przez nią może być tłumac.:

Już u Kant. w Krytyc. czyst. rozu. rozbier. jest pytan.: jak. powst. przedmio. wiedzy, owo przyrod. wydział. który. zajmu. się fizy. Kant wykaz. że przyro.: jest dzieł. rozum. ludzk. i jego apriorycz. przymio. Ale człow. sam jest wytwor. świat.: a wted. pyt. także przybie. post.: jakim sposo.: świat ze swo. człow. +

+ doszedł do tego że stał się przedmiot. wiedzy.

Schell.

Organi. świat dawniejsz. od człow.: Ponieważ ten świat później, gdy zjaw. się człow.: staje się dla jego wiedzy przedmiot. poznan.: może wyst. tak. pytan.: jakim sposob. przyrod. doszło w człow. do świado. czyli jak z przyrod. powst. duch?

Biograf. Schell. (K. F. 318) zdaje się, że Sch. nie był. tak. pyt. postaw. lecz że on pierw. je dopie. postaw. i postaw. mógł, ponieważ przyrod. powst.; że nasz pogl. na świat jest produkt. rozu. któr. przyro. w człow. organiz. A filozo. Kryty. K. zmien. F. w nau.: o ewolu. ducha (Entwickelungslehre des Geistes), Sch. uzasad.: nauka wiedzy, jak. Fich. ją pojmo.: (Wissenschaftslehre) w nau. rozwoj. przyro. i świat. =

[Wszyst. to niedowie.: przesad. nauk. niedowiedz.]

K. wprowadz. teleolo. do filozo: przyro: w swoj. Kryty. ~~prakty.~~ ~~czyst.~~ ~~roz.~~ der Urtheilskraft = K. twierd. że organiczn. produkt przyro. nie może powst. przez mechaniczn. przyczyn.: lecz teleologicz. t. j.: że wszystk. organ. tej organiz. cało. działa na siebie i dla dobr. cało. któr. cel zawar. jest w idei cało. Gdyb. natu. nie porod. się

cel: w wydaw. swoich twor. nie moglibyś ich zrozum. ~~(?)~~ —

i t. d. bytów wszyst. zdział. albo przez Bóg: albo przez przyp.

Jed. i drug. nie może — V. F. 320

Jedn. ten pogl. K. nie mógł się na wiel. przyd. Sch. bo K. obst. przy tem, że teleolo. w przyr. jest wyt. subjekt.: stos. do regu. naszej. sąd. o produkt. i dział. przyro. Objekty: znacz. te formuł. nie ma — indukcyj.: ich nie odkryj. w przyr. K. przecz., żeby ich rzeczywisto. prze. moż. Teleolo. jest tyl. w nas, nie w naturze i t. d. V. F. 320

Jakie wydost. się z tych przed.: któr. K. uczyni na spekul. przyrodni. Niektór. zdaje się (V. F. 321) że F. to zrob. wykaz.: że istniej. ślepa celo.: nieświado. intelli. z któr. pot. wydob. się świado. Twierd. dal. że Sch. korzyst. z F. choć później ~~(?)~~ tej. się wyprze. gdy poróżn. się z nim —

Zat. rozwój taki:

1) K. twier. że wewnęt. celow. organiz. twor. przyro. jest wyt. konieczn.

2) że celowo. nie da się odłącz. od intelli. 3) że organiz. ~~(?)~~

Z pozn. w przyro. drogą badan. to subjekt. nasze wyt. A Schell. to wszyst. przyjmu. jako pewn. objekt. K. odrzuca! by tworzyła jako nieświ. intell. filozo. przyr.: Sch-go stworzenia! V. F. 321

—

A materj. domag. się intelli. w naturze, Duch w przyr. — ale K. przecz., żeb. to moż. g)

18-6 godz. Wykł. środ.

15.

Pod kon. 18° stul. teker. chem. dozn. zupeł. przeobraż. Któto połow. tego stulec. (Ernst Stahl 1731) uczono. że palen. się każd. subst. (także rdze metalo:) odby. się przez ubywan. flogistonu = od r. 1774 wiedz. że ciała palą się, nie przez ubywa. z nich flogistonu uwydz. lecz przez wchłon. tlenu. Wykaz. to Lavoisier twór. nowoczesn. chemii. Rok przedt. Scheele, niem. aptek: mieszk. w Szwe: odkrył tlen a przedt. równocz. Priestley tenż. gaz z tlennika rtęci, ale nie pozn. się na jego znacze. chemicz. (V. F. 339). Lavoisier wykaz. dal. że ciała się palą lub oxydują. przez wcielenie tlen, że tlen z czod: (1775) stanow. treść powietr; że woda skła. się z tlenu i wodoru (1783). W r. 1789 w roku rewolu. wielk. ogłos. Lavoisier (1743–1794) nowy syst. chemii: Traité élementaire de Chimie – kied. miał lat 45 = a zgin. pod gilloty. w r. 1794 – 8 maj – kied. miał dopie. 49. – w pełni swoich badań wielkich.

Pierwsz. jego zwolen. w Niem. i chemii antyflogisty. jak ją nazy. był Girtanner = Anfangsgründe der antiphlogistisch. Chemie 1792 – Nowe teor. elektryczno. i nowe chem: ich odźwiat. u Schell. –

Schell.

V. F. 338

4 Elementa physiologiae corporis humani = Gött.

H. Wrażliwo. i pobudli. sensibilitas i irritabilitas się główn. przymiot. zwierz. tam to w nerw. przeby. to w muszku.

V. F. 340 sq.

Grundriss der Gesch. der Medicin v. Haeser Jena 84.

Nowa teor. medycz. taktż rozwij. się w tych czas. Fizy. i chem. będ. zawsz. wywiera. wpływ wiel. na medy:

A. v. Haller i Elemen. der menschl. Physiolo.+ (1757-66) twier. że wsch zwierz. wychod. z muszku. w któr. przeby. osob. siła niezależ. od nerw. któr. nazw. pobudliwo. – Reizbarkeit – Irritabilität.++ Lekar: tę pobudliwo. przypis. nerw. i jako ze fundam. przymio. funk. żywotn. ogłos. Życ. identyfiko. z pobudliwo. a proces życ. z trwan. jej czyli reak. na pobud.

Ogrom: zastęp lekarz. przyj. odkry. Haller. (+1788) i tor modyfika: że wszyst. funkcye ludzk. ciał. daj. się wyprow. ze zasad. pobudliwo; zaś wszyst. choro. wyprowadz. z odmian pobudliwo. w naczyn. Gdy zaś temu kierun. dał wyraz system. genialn. John Brown (1735-1788) w swoj. Elementa medicinae Edinburgh 1780 = widzi. międ. czyn. żyw. a nieżyw. umieścił. tyl. w Excitabilitas (ale w nerw. i muszku razem) – które jest rozmaito. Hallerowska irritabilitas i na tem oparł swój syst. zdrow. i chorób = przyj. zost. z entuzyaz. zwłasz. w Niemcz. jako na stał. ład. = nawet przez Kant. i Piotr. Franka

Zdrow. polega na średn. mierz. pobudliwo. i średn. ilości i sile

16.

18.6.902 Wykład środowy Pobud. mog. być zew. lub wewn.: (krąż. krwi, czynno. ducho.) Schell.
pobud.: Uszkodz. jedn. lub drug. stro. sprowad. choro. Śmierć niestęp.
alb. przez zapęd. brak. pobud.: przez to niestęp. niezmier. nagromad.
pobudliwo.: alb. wyczerpan. zapęd. pobudliwo. przez nadmier. dział.
pobud.: Brak pobud. wywoł. sthenię — nadmiar zaś asthenię. Tako
pobud. obojęt.: wzni. był ~~rote~~ stopn. zaś siły. Pobud.: najważ.: ciepło, Haeser
pokarm mięsny, korzen. alkohol, opium — pozbawcz.: ~~[illegible]~~ pobudliwo.: r. 314 nn.
głód, zimno, utrata krwi i t. d. Te wszy. sprowad. bezpośred.
Asthenię i pośred. asthen. powstaj. przez wyczerpa. pobudliwo.
wskut. nadmier. pobudzeń =

Ponieważ odkry.: Henn — na który. niektó. lekarz. (sam nawet
Priestley) opier. wszelk. kodzie. leczniczą i pobudliwo. muszku. V. F. 341 =
A. Hallera, Galwaniz.: i t. d. zasłużo. odgryw. rol. w medy.
tak w ~~fil~~ filozof. poglądz.: nic dziw. że wielu medyk.: sympatyz.
z filozof.: Schell. w który. odnajdyw.: one zasadę. upragnio.
ostoje na nowe badan.: lub to dzięki odkryt. sił przyro. który
wszyst. zdaw. się być powiąz. ze sobą wewnęt. jedno. =

V. F. 342

Zarys: Natur. zastanaw. się nad ideą rozwoju w świe. organi. Powie-
rzchowno jeg. okaz. rozt. w pokrewieńst. ze sob. i siły w nich objawiaj. się
zdaj. się być wypły. jedn. sił. wspólnej zasad: je wszyst. uważ. jako cało.
któr. w świat objaw. pod względ. jedn. i tej sam. siły rozwij. się ku
tworz. wyższ. form.

V. F. 343

Jed. z najznakomit. przyrodn. ow. czas.: prof. Kielmeyer, nauczyc.
Cuvier'a, w mów. „o stosun. wzajem. sił organicz." Ueb. das Ver-
hältniss der organ. Kräfte – wygłosz. 1793 w Stuttgar. – Kied.
Sch. miał lat 18 i doktoryz. się w Tybindz. wyłoż. w ogól. rys.
ten rozwój. Są trzy funk. głów. składa. się na proces życ-
owa, ruch, rozrodczo: one obejmu. wszyst. organi. zdąż.
do odnaw. ich organizm. i jak kierować się, osiąg. reprodukt.
Tym objaw. życ.: odpow. trzy siły organi. wrażliwo. (i wyobraź. zob.
Empfindlichkeit. Vorstellungsfähigkeit), Erregbarkeit (Wiedererzeugung
tzn. Sensibilitas, Irritabilitas, Reproductio –

Ale te trzy władze, treść życ. organizm. nie znajd. się
w tej sam. mierz. w każ. ciele organicz. Wedł. tej. dziel. się
organizm. Od ostow. na dół zmniejsz. się wrażli. (zmysło.) (Sensibilität) ‡

(Mówi przed. że co do Kielmey. był historio. natu. opierał
o nie[illegible] się rozwój.)

‡ Najmniej. znacz. posiada-
daj. tyl. głó. narz.
zmysło. wrażliw. ona
przew. mikr. Irri-
tabilitas mniej w
odwrot. stosun. = nerwo.
reprodukt: podstaw.
siła życ: im wyż. na
dół tem bard. się
wzrast. = zob. V. F. 344 –
3 stop. rozwoj. jednost.
o cał. ciel. są objawie.
tej. sam. prawa. Siła
wedł. któr. odby. się rozwój
jednost. jest tą samą,
wed. któr. powst. wszyst.
organizm. na ziemi – Schelling (Weltseele), że od tej mowy
zacz. się nowa epok. w dziej. organi.:

18.6 902. Wykł. Środ

17.

O elektryczno. w połow. 18° stul. mało jeszcz. wiedz. Odróżn. sprawd. szklan. od żywicz. (Du Fay 1733), odróżn. przewodniki. ciała od izoluj. (Gray), umieszcz. przykł. ilość elektry. przez butel. leyden. (1745), i odkryt. elektryczno. powietrz. i piorunochron (1752) Dwie zas teor: jedni z Aepinusem (1759) przyjmo: płyn elektry. który składni. odpych. się wzajem.; inni z Coulomb'em (1788) dwie przeciw. rod. elektry.

Wtedy Galvani odkr: nowa elektry. (1791) w muskuł: zwierz: organ. ich nie wyd. się udziel: przez zwykł. elektry. lecz pochodz. z jak. siły, przebyw. w ciel. zwierz. Wyd. się ono być mocny. elektry. w który. nerwy odgryw. rolę kondukt. a muskuł: aparat podob. do butel. leyden. Sądz. że samo odkry. tajemnicę życ. i wiąż elektr. i nowo mnożyło się zawsze: spodziew. się, że ona będz. nowa siła leczni. i t. d.

Przec. wyst: Volta w imię fizy. Gdy Galvani z Bolonii uważ. subst. zwierz. za źródł. elektryczno. przez sieb. odkryt. Volta przez odkry. swego stosu (1800) dowiód. że pows t. ona przez zetkn. ciał różnych. n. p. cynku i miedzi. Pary płyt (tzw. elementów) przedziel. mokre. kartoz.; umieśc. w stosy, gdy ich bieg. zamkn. za

Schell.

K. J. 333.

drut. ukazyw. względ. kier. prądu. – Stos Volty był najważn. podarun.
obudzaj. narzęd. który kiedykol. wynalez. (Arago), nie wyjąw. mikrosk.
elektry. ani telesko. – Poraz pierw. fizyk nie tyl. wywoły. elektry.
nie tyl. jej rozdziel. i wzmacn. ale mógł ją trzym. niej. pod ręką
i zmusz. by względ. krąż. Prąd nazy. się przez niej. galwanicz.
aby uczci. pamię. Galv. który dał impuls do tych badań – chociaż
niej. zi. „elektry. zwierzę" zaś: elektry. dotknię. czyli metalo.
Międ. pogl. Galv. a Volty nie ma nic wspól: mają się one do
sieb. jak przeciwień. Dla Galv. elektry. powst. w ciel. a w met:
ich przewodzen.; wedł. Volty (fizyk z Pawii) metal. ją wy-
twarz. przez zetknię. się a ciało zwierz. jest jedn. z przewodn:

Na odkry. Volty poleg: później. badan. elektro-chemi.
które rozpocz: przez Davy'ego (1806-12), dokon. przez Berzeliusze
stworz. elektro chemię or. naukę o pokrewień. zjawisk chemicz. i elektry.
któr. wielkie zastos. bogat. zostało w przemyśle – zwła. po odkry.
Faradaya = Ale to wszyst. później. od filo. przyrod. Schell.

Przeciw. tekst w 18 wie. związ. międ. elektrycz. a magnetyz.
który przez badan. Oersted'a (1820) zost. podcięto – do pewno. naukow.
w kieru: elektro-magnetyz: przez Faradaya (1832) w kier: magneto-
elektrycz: Między niemi ⊕

⊕ że zjawis. elektry. magnety. chemicz. wypływ. z tej samej siły przyrody. Probl. dla przez. przyro: niezwał. Który odkry. Termo-elektrycz. przez Seebecka (1822). Ogarni. wszyst. te kier: prowadz. do wspól. źród: ⊕

25-6-202 Wykł. ósmy

Sam. przyrodn. filozofią. Schell. ~~przypad~~ ogłasza już po odkry. Galwan. Schell
(1791) – wydaw.: z r. 97 i 1° Ueb. die Proble. welche eine Philo. der
Natur aufzulösen hat – 2° Ideen zu einer Philos. der Natur
Von der Weltseele 98 Erster Entwurf des Syst. der Naturphilos. 99 K. F. 248
im. za wpóźniej. z odkry. Volty (800) – Dany zaś. ogłos.
pierw. rezult. swoich badań w r. 806, kied. Sch. przed. już
o filo. przyro: Wielkopo. odkry. elektrochemij. elektromagnet.
Termoelektry. i Magnetoelektry: ~~[illegible]~~ za wszyst. jeszcze później:
Na ukontakto. owego. syst. przyro. Który Sch. wypr. mi. 97 – 806,
nie wszyst. one myśly:

Ten uchwał. że jeszcze przed odkry. Wolty – zacz. tyl. experym. 248
Galwan: Sch. stanow. ~~[illegible]~~ związ. elektry. chemi. i magnety
ze wspólną. tej sam. siły. W późniejsz. lat. choć już nie opraco.
nauk przyrod. twier. się, że odkry. dalsz. potwierd. jego hipo.
Gdy w r. 27 (26 list.) objął. Katedr. filo. w nowo utwor. uniw-
monach. wierzd. stwierd. w prelek. wstęp: że Jemu experym. wykaz-
to, że przed 28 laty ledw. domyśl. się ~~[illegible]~~ nazwano odwagą – A gdy
w r. 32 (28 mar.) na publicz. posiedz. akad. nauk w Monach.
daje sprew. z najnowsz. odkry. Faradaya – wśród Zumiesień. że

V. F. 349

przez odkry. magnetoelektrycznu. zost. konsekwent. ukończo. odkry. któr. zacz. się od Galvani i Wolty i odstorz. kazano. że siła elektry. chemi. i magnety. jest w grun. jedn. siłą. Nazy. tę jedno fenom. centralu, któr. już Bek. domag. się – otóż ten feno. jest główn. kojo. którą Schelling zrob. dźwig. swoj. filo. przyrod. na początk. swoj. karye. filozofi. I nic dziwn. Odkry. Galv. wywoł. tak wiel. podziw. taki entuz. że przez kilk. lat łudzo. się nadz. posiad. w ręku sam. tajem. życ. To też Sch. przez Galvanizm rozum. proces dynamizm, tzn. w sob. sił. elektry. magnet. chemizm. i wszel. objaw. życ. A chociaż Wolt. wykaz. że ta elektry. któr. Gal. odkry. w mart. zwierz. nie była elektry. zwierz. lecz pocho. od zetknię. się z metal. pozo. probl. Galv. nie rozw. pod. (1827) do prow. do odkry. prąd. elektry. w nerw. =

Gdy zaś rozumuj. te odkry. któr. były świad. Sch. i na któr. były pier. swoj. pierw. koncepcji z dzied. filo. przyro. trudno nie uznać że musi z nich wyprow. jak. jedno. ogóln. zjawis. przyro. We wszyst. dostrzeg. Sch. jakiejś dwojsto. i dwubieguno. któr. nazw. kaź. zasob.

25. 6. 902. Wykł. ósmy

19. 6

Sch.

Mater. ściąg. się i rozszcz.; magnet. ma dwa przeci. sob. biegu.
elektry. naraz: przeciwień. dodat. i ujemn. elektry.; chemicz.
akcye ma swoj. powinowactw. i swoj. repulsye, życi. według ~~Browne~~ Browna
obra. się w antyter. ~~rozr~~ rozrodczości: i podnieceń; narzęcz. życi. organi.
przyr. według Kielmeyera wypełnia antyter. sił organicz. —
a świad. i względ. przez antyte. subj. i przedyt. =

Wnosi stąd Sch. że przyr. dzia. zaś przez sprzeczn.
które nie mogą się jedno. Nie jest dwoisto. pierwiast. (Dualism)
lecz rozdwojen. tego co na począ. było jedn. — dualität. duplicität.
Te przeciwi. nie są sob. obce lecz koniecz. do sieb. należ. i zdążaj.
do połącz. sieb. i do zjednocz. Są to przeciw. w obrębie tej sam. isto
mające się do sieb. jak bieguny. Rozdwoje. tego, co było jedn. — V. F. 357
jest przeciwstaw. sieb. sob. same.

Że natu. jest czynn. i wszyst. sob. przez własn. siłę — to jej
proces dynami. Który w treś. ten sam a zmien. tylk. swoj. form.
zjawien. się. Spos. zaś, którym ten proces wszędz. się odby. zasad. się
na przeciwień.; na biegunow. opozy. — stąd sposób dział. przyr. nazy.
Sch. biegunowo.

(t.j. do sprzeczn.)

Zasad. biegun.: główna ta jest: Identycz. ~~zda~~ dąży do rozejścia się, sprzeczn. do połącz. się (t.j. do identyczn.)

W dziedz. magnet. i elektr. to prawo: biegun. podob. (równ) [równoimienne] odpych. się, przeciw. [różnoimiennie] przyciąg. się.

Sch. uważ: wyr. biegunowości z fizyk. a twierdz. że w całej przyr. znacz. jako ogól. prawo ~~świat.~~ kosmic.

K.F. 351 K.F. 351 zest. filoz. znacz. biegun.: z antyt. jaźni i nie-jaźni u Ficht. która powst. z samorozkł. jaźni na nie-ja w jaźni, przeciw. sobie dąż. się znoś. syntez. z któr. rodz. się nowe antyt.. ~~Sprzeczno.~~ Opozycje w tym sen. podstaw. jest wewn. sprzeczn.; a to znacz. biegun. opozy.: Gdy tak. sprzeczn. się zat. godz. tam rozwój (ewolu.) Sprzeczn. zaw. w świad. rozwij. się To temat der Wissenschaftslehre. Ale świad. dąży się rozwij. nieświad. organ. ciąg. rozwij.: nieświad. świadom = ciąg. przyr. Ten rozwój przyr. jest wewn. sprzeczn. wyjści. to zad. filo.

352 przyr..

„Pierwsz. zasad. filoz. przyr.: jest wykaz. wszęd. w przyr. biegun. i dualiz.“ Mozaik to uzas. tak. różnicą: a punkt. wyjś. być. wted. die Indifferenz-obojętność.

25.6.902. Wykł. ósm.

20. d

Schell.

Filozof. przyro. rozp. się na dwie części: a/ Dynami. b) Organi.

Dynami zajmu. się przedewszy. probl. spalen. się. Podwój. spalen: Ałem (Lebensluft) łączy się z ciał. — oxydacya = alb. ciał. zamie. się w ich. powiet. = ulotnien. Przykł. pierw. proce. mamy w metal; przykł. drug. w roślin. Pierw. mog. być przywró. do dawn. stanu, drug. gdy raz spal. się, nie mogą. Przyczy. spal. attrack. międ. Ałem. a pierw. ciała; ta attrack. poleg. na ich przeciw. Pierw. ciał. roślin. jest węglik — jako jego zacza.[2] jak. stanow. wobec Ałemu. — V. F. 360

Najpierw. zjawis. towarz. spalen. się jest światł. i ciepło. Światło grzeje, rozgrzewa; zaś. w prost. stosun. do oporu, na który światł. napoty. — 361

Ciepło jest światłem pochłon; zaś. Światł. jest ciepł. woln. Nie za to różn. mater. lecz róż. stanu mater.

Źródł. świat. i ciepł. jest wsp. dla wszystkich = zob. V. F. I. 361

„Ciepło i światł. jakikol. jest ich stosun. wzaj. do sieb. a prawdopo. udział. wspól. wszystk. elasty. płyn. A te za prawdopo. pośrednic. środowisk. przez któr. przyrod. wyższe. siłami działa na mat. mart.

Powietr. jest elasty. płyn. otaczaj. ziem., od powiet. zależ. jest natężen. ziemi, w swoj. powstaw. i ginięc. Wszystk. co powst. także ginie a ta zmiana ciąg. podtrzymy. jest ze pomo. ożywiaj.

V. F. 362 Schell. ma już Vst. pierwszą. chemię. Dla nieg. powiet. jest chemi. związk. z tlenu i azotu (saletrorod). Walcz. przeciw Girtannerowi, któr. stwierdza. uważ. powiet. za mieszan. się za sz. nor.

Choć w zasad. Sch. jest antyflogist. przyjmu. jedn.: einen brennbar. Grundst. - czyli zasad. flogistyczą, któr. istn. w róż. modyfi. które poleg. na propor. ilościo. jego miesz. do tlenu. Od tej. zależ. czy produkt. palen. jest powiet. czy wodą czy powietr. - t. j. czy pala: się powiet. produkt. powiet. czy wodę - i t. d. V. F. 363

Probl. powstan. elektryczn. i magnetyz. 364 -
Magnetyz. nie jest osob. siłą 365
Magnetism ist speziel. zjawisk. podpad. pod ogól. praw: atrakc. i repuls. (cześć) - ib. 365
V. F. 366 Tak. są proble. dynami. rozwij. w pierw. cz.: Ideen zu ein. Philos. d. N.

W drug. częś. tegoż dzieł. rozwij. Sch. ogól. zasad dynami.

a) Czy potrzeb. przyjmo: jak. ogól. prawa przyczy. do tłum. zjawis. przyro. Mechani. pogląd: temu przeczy - ale Sch. wykaza. iż fizy. molekular. (Le Sage z Genewy) nie czyni zadość swem. celo. bo hipo. niepodziel. ciałek, pust. przestrze. i ruchu za pomo. impulsu (Stoss) omij. przez hipo. dynami; ale bez niej obejść się nie może.

Zob. stos. Schell. u V. F. 366.

25.6.902 Wykł. ósm.   21. g

Dla Schell. tył. syst. dynami. jest prawdzi. bo każ. zjaw. przyr. jest objaw. siły a jest zależ. równocześ. od siły przeci. Każ. prod. przyr. jest skut. i przeciwskut. (Gegenwirkung) a przyr. dział. zew. wśród wal. przeciw. sob. sił. Aby stworz. ciał. materyal. stało być przestrzenny, potrzeb. skutecz. przeciwień. attrakcy. i repuls. Jeżeli siły te są w ciel. to dział. ich zależ. od złoże- many lub od jedno. ciała; w pierwsz. raz. mamy dział. mechani. sił, w drug. chemi. Przyciąg. mechani. jest grawit.; chemicz. jest powinow.   Schell. V. F. 366

b) Walka zaś sił wytwarz. produkt. daj. potrój. możno. 1) alb. wal. sił ustaj. w produk. i siły dzia. do równowag.; 2) Równow. bywa nadwerężo. i ciało zaś wytw. ze względ. wstr. przesz. równowag. sił; 3) Równow. się bywa przywróciło, bez ciąg. na now. przerywa. Ten drugi do życia chemicz. i trzeci do życia. Dział. chemi. jest ogniw. pośred. mechani. a organicz.   367

c) wreszcie. syst. dynami. Atrak. i repuls. są wstęp. siły rob. przeciw. bez pierwsz. Nie moż. żadn. z obu ~~st~~ punkt. przyjąć bo gdy atrak. prowadz. do repuls. i tym. ją przez zderzen. eterni, negując się pierwotność obu sił – przyjmuj. z góry mater. i umieszcz. owe siły w mater. Zob. V. F. 367 –

K. F. 368

<u>Urzeczywistn. transcend.</u> sił wychod. od faktu, że nie moż. ~~sobie~~ ciał inacz. wyobra. jak wypełniaj. przestrz. Ten zaś być nie mog. bez ow. sił rob. potrzeb. a. Bez hypo. że siły owe są pierwotn. nie moż. nic wytłu. ~~ni~~ konstytuow. ciał — K. F. 368

O mater. rob. samej.

<u>Dynami. a chemia</u>. Wypełnie. przestrz.: odno. się do ciał, pod wzglę. ich cechy ilości — ale ich przymio. jakości; ich powinowact. i właściwo. ich przyciąg. i rozdzielen. się i t. p. należ. do chem. a nie daj. się wytłu. mechani. przez ogól. grawitac. i t. d. — K. F. 369.

Filoz. chemii zajmu. się proces. dynami. Różn. się on od dynami. tem, że zost. w zależno. od jakości ciał. Jakość w sob. nie jest niczem. W sob. leży stan. sensacyj., afekcyą doznaw. o któr. wnosimy dostosować bo moż. być silniejsz. lub słabsz.

Jakość jest afekcyą wywoł. przez siłę —

K. F. 370 „Kant jako mater. poleg. na intenzywno. jej sił pierwotn. a że chem. dział. zajmu. się jakości. materyi. będz. ona wiedzą które uczy, jak potrzeb. jest działa. sił dynami." K. F. 370.

Schell.
Dictionnaire etc. de M. Franck 2e ed. p. 1542

Nauko-fizy. powin. być Konstruk. przyrod. nie zapo. zomych poj. lecz na podst. doświadcz. opierać się na zasad. rozum. (racyonal.). Trzeb. przyro. bad. wedł. tych zasad i wszyst. praw. drugorzęd. i wszyst. zjawis. do jedn. praw naczelnego. Tego prawa nie daj. nam doświad. lecz powin. je potwierd. a ogól. naw. to praw. naczel. tylko być hipote. powinno ona być [illegible] jak przyro. W ten spos. wiedz. doświadcz: przekszt. się w wiedz. filozofi. a prio.

Przyro. jest cało. organi. Ta cało. istn. przed częś. a nie jest ich wynik. Jest zat. a prio. zbadać wedł idei natu. w ogól. Zrozu. ją jako taką jest zad. filo.

Wedł. Sch. syst. świa. jest to syst. zjawis. z jedn. stro. odbicie: przez rzeczy, które zjaw. się, z drug. stro: przez pra: wszystko percep. i rozum. pojmow. Ogól. praw. przyro. są więc ogól. praw. rozu.

Wedł. Sch. jest przyro. manifest. obiekty. i urzeczywis. absolutu, jest duch. urzeczywist; powinna zat. twor. cało. organiczn. pełn. życ. organ. jedną zasadą która obejmu. naw. mechanizm. Tak i wszystk. „dusza świad." Von der Weltseele 1798

Gdy się pozna. natu. jako cało. wielka, wychodz. z jedn. zasad. i zmierzaj. do jedn. celu, ustaj. różni. i przeciwień. międ. mechaniz. a orga. dodat. druga niem. stanow. wted. przyrod. przez swoj. przeciwieństw. obie

zeleż. od jedn.-zasa.: która jest duwe świa; niewstaj. środ. i przycz. wszelk. ruchu i każd. zjawis. Ta najprz. zasad. jest pośrednio. bezpo-śred. ~~[illegible]~~: spekul:

Ta siła najprz. objaw. się przez ograniczen. się i ogranicz.-dej pierw. zjawis.; i manifest. jest świat, i produkt etera i tlenu. Chem. wted. jest zyst. ogóln. przyro. Właściw. życie jest nieustaj. desoxyda: odtlenien. -zwrotną: (zaś) oxyda: czyli utlenien. Pierwia. dodat. życ. jest tez zaw dla wszyst. jestes. żyj. a jak jed. pierwia. życ. wszęd. obec.: w przyro. tak jeden wzór (forma typo.) w wszyst. ciągł. przyro.

Ponieważ w przyro. wszyst. wypły. z jedn. zasa.: będz. ciągło: praw. życio. ewolu. Jest to rzek. nieprzerwa.: w któr. przez siłę oporu i powstrzym.: co chwil.: powst.: określ. kształt. które zawsz. zdąż. jakko przejś. do form. wyższ.:

Według K. -prawo ciągło.- jest tyl. praw. rozu.: pomag. nam do rozumie.: i ocenko: stworzen. ~~[illegible]~~ przyro.; wedł. Sch. jest to prawo dodat. i (nieorganicz. Przyro. (bez) raz jest pośrednio. organ. czy. natura natu-rans, a wted. jest sama tworzo.: A w każd. tworzo. jest ciągło. bezwzględ. Ale gdyb. ta organo. tworząc (była) bezwzględ., musiałab. rozwij. się z szybko. bezwzględ. i nie mogła b. nie twor. określo. nie organizst. Potrzeb. więc, żeb. ta organo. nieskoń. była co chwil. ~~powstrz~~ zawieszono. i co ╫

╫ chwil. znow. zaczyna. swój bieg. Z tego pow-staj. twory określo. a formy rozwoi. ~~[illegible]~~ nieprzerw. jedn. i tego sam. produktu.-

25.6 1902 Wykł. ósm. 23.

Schell

Dissertation de M. Franck p. 1542

Różni. w jakości. twierdz. Sch. przez prost. i pierw. entelechie, mo- żebności, wiedze porządz. po za któr. ...sę nie moż. One także wszystk. różni. w zastęp. i monad. i atomy. Syst. Schell. jest atomiz. dynami. jeśli tak wol. go nazw.

Przez dzielen. siły twórcz. w przeciwległ. kierun. produkt powszech. dzieli się na twory indyw. wzorow. wszystk. na jedn. typ. Zasadni. Drabi. rozwoj. dynamiz. jest głów. przedmio. syste. Budowy. świa. organiz. i nieorgani. usił. Sch. sprowadz. do jedn. wzor. Pierw. polega na drug. bo jest jakob. produkt 2iej potęg. Moż. przyj. za pew. że konstrukc. twor. organi. jest podob. do struktu. produkt. nieorgani. Międ obie. natu. nie zacho. zasadn. przeciwień. bo natu. organi. jest rezulta. tych sam. sił, ale na wyż. stop. rozwoju.

p. 1543

Trzy siły świa. organi: sensibilitas, irritabilitas, reproductio odpow. trzem sił. świa. nieorganicz. magnet. elektryczno; siły chemicz. i są ich funkcy. wyższ. Jedn. zaś i drug. powinny dać się sprow. do sił jeszcz. wyż. fundament. któr. już należ. do natur. powszech.

Trzeb. więc od natu. rozważ. jako przedmio. lub produkt (natura naturata), która obejmu. świa. organi. i nieorgani. odróżn. natu. powszech. rozważ. jako podmiot organy (natura naturans), któr. wszyst. organ. i wszyst. rządz. za pomocą praw wspóln.

(Te myśli są zawar. treści Wstępu do Einleitg. zum Entwurf 729

Dutton p. 1543

Powrót myśli wyłożo.: w Introdukcyi do Wstępu 799

Sam Zaś, i Erster Entwurf der Syst. der Naturphilo. 799

Treść mniej więc. taka:

Natu. dzia. organicz. nas. w swoi. twor. najbard. przyciąg. ale niemniej fakt. jest, że natu. organicz. potrzeb. do istnie. swego natu. nieorgani. Życie jest ogniem: reagują. na wszyst. wpły. zewn. a któr. mimo to musi być ożywio. przez ogniwo. zewn. Jako też obok przyro. organi. znajdu. się przyro. nieorgani.: stanowi. z niej całość a która znowu podle: wpływ. zewn.

Sch. odrzu. w tłum. świa. nieorgani. zarów. syst. mechani. lub atomisty. jak metafizy. dynamiczny (podob. w fizyo. odrzu. Sch. materyalizm i immaterializm) a przyjmu. system attrakcyi fizycz. w któr. zjawis. grawita. zewn. równocześ. coś materyal. (jak u atomist.) i coś idealn. (jak w teor. [illegible] Newtona.

Wszyst. ciał. jakiejś masy nastę. się jednocz. pod wpływ. masy, z któr. razem usiłują połącz. się z trzecią. Dalej, która jako wszyst. ciał. jedn. masy do drugiej, tak też te ciał. mię. [illegible] Przez wpływ słoń. na ziem. wszyst. ciał. ziem. ważą ku wszyst. ciał. słoń. a to dzieje się na ziem. tłum. się przez wpływ trzeciej masy, do któr. zdąż. słoń. z wszystk. swemi planet. Tak świat jest olbrzym. organizm, któr. utrzymu. się przez expans. i kontrak. następu. kolejno po sob.

25.6.902 Wykł. ósm.

Schell. Dzikoniacier p. 1543

W isto. rzecz. z attrak. powszech. istn.: w natu. powszech. intussuscepcyę ale ta nie może b. dział. bez wyzna. chemicz. a ta ma pole: na pierw. zew.: pozbywczej stadium, i to ze sfery wyższ. Pierwsz. wielk. akcyi chemi. na ziemi i której nie opisać się nie moż. jest ~~......~~ tlen, produkt słoń. Przez tlen słoń. dzia. na ziem. które do dział. tamż. się z wszystko: a którego pierwsz. wyraz. jest światło

Akcya światła, któr. jest pierw. kierun. chemicz. ciał i akcya wszystko: która jest kierun. statyczn. wy równow. zostaj. w istot. związ. Jest ta różni. wzgl. akty. wszystko. a akcya chemicz. słoń. na ziem. że wszystko. jest determino. przez wpływ wyż. któremu podleg. sam. słoń. skutk. czego on twor. syst. jed. ze swoi. planet. akcya zaś chemicz. tyl. wypły. z natur. osobli. słoń.

Też wszyst. słoń. podleg. jednem. środko. wspólne. to światło z nich wypływ. na ich planet. jest wtór. dodat. w stos. zaś wyraz. wobec wyższ. pierwsz. któr. jest źródł. owe. wpływu na słończ. Ale co też po za światł. leży po zanim.

Świat organicz.: porodz. się jedn. (ta sama siła która jako instynkt w zwierzę.: rozwij. się stopnio. w sensibilitas, irritabilitas, siła repro-duk. i porządek instynktu. Ale instyn. zwierz. jest tyl. modyfi

reproduk. a w ostat. stopn. tak zw. sensibilit. Instyn. nie ma nic wspól.
z umysł. i rozu. Nerezd. który postęp. się zwier. i jeg. wigł. za jedn.
i tem sam. Z organiz. z góry jest określ. produkt. komór. która buduje
prawo. jest ostat: ognisk. jej rozwoj. organiz; jest to rezult. który
pierwotn. impul. Stadjowa dokon. regular. i ustawi. dostosow. utworów

Zwier. nie ma żad. intellig; nie ma wiedz. reprezentacyj.
Międ. instyn. zwier. a rozum. ludz. zasadn. przepaść. Zwierzę
ma sensibilit. i wraże. umysł. ale z tych wraż. nie wytw. poszt.
żad. poję: A jeś. w człow. istn. percep. raz. z wrażliwo. to jedn.
nie ma żadn. rozw. kaszcz. mię. niemi, bez harmo.: z góry ustano.
który obdarz. rozum. a nie ma stop. rozu: Rozum jest jed.
i jest bezwzględ. Gdy. one istn. istn. w człow. Prawo rozwoj.
ciągł. wzodz. jaszt. nie tyczy się <u>wiedz umysłu</u>

Zwert. prawo ciągło. nie tyl. odno. się do kształt. i funkk.
świa. organiz: i domag. się dla niej. jedno. typu i idę — lecz i do
cał. wszechświ. ile on jest takż. organiz: a wted. dla niej. potrzeb. równ.
jedno. idy pierwsz. i nekn.

Tak ustaj. różni. istot. międ. natu ~~świat~~ organi. i nieorgani
obie podl. się treści natu. tak zw. powszechn. Trzy idy rządz.
świa. organiz: produk: irritabili. sensibilit. która jest ostat.
stopn. i wszęd. jest, nawet w roślin. Ona rozu. i wznosi. się aaa ♀

♀ rozw. organiz. ona staj. się niezależ. od wiedz. świa. i panuj. nad całą organiz.

25.6.90r. wyst. (?)

25. h

Dziecina r. 1843

Tak samo w (świat. nieorgani. trzy siły, będą trzech stopn.: jakiejś siły fundam.: ozono. chemizy. elektry. magnetyzy. A jak owe dwie natu: (organi. nieorg.) są do sieb. zaporządk. tak trzy siły jedn. odpowiad. trzem siłom drug. Ta analo. i korespond. względ. trzech sił dwóch światów (natur) poleg. na wspólno. ich zależno. od trzech sił, stanow. natury trzecią pośred.: świat. elektry. i pierwiast. magnetyz.:

Stąd światło, pierw. wyzn. i począt. stworze. jest przyczy. bezpośred. akcyi chemi. w naturze nieorgani. a przez nią przyczy. pośred. natu. organi: Jest ta nią. ina. jak akcya chemicz. podnies. do wyższ. potę.

Tak samo elektryczno. – 2a siła natu. pośred. i przeobraż. światła odpowiad. bezpośred. akc. elektry. a przez nią irritabi. Nareszc. pierw. magnety., X 3a siła natu. pośred. jest przez magnetyzm przyczy.: sensibil.

Jest zat. podwój. produkt. dynamii: 1o) siły do siły w trzech natu. a 2o) od siły jedn. w natu. pośredn. do odpow. siły w natu. organicz. po przez sił. odpow. w natu. nieorg. W ten sposób trzy natu. połą się. wzaje. ale nie na prawd.: zaś rozumie.

Schell.

K.F. 613

Filozo. a religia. Ogłosiw. bezwzględ. tożsamo. absolutu i wszechśw.
nie chce Sch. znieść różni. międz. Bog. a świe. Oba są wzgl. niew.
w sprzeczno. ze sob. a Bóg domag. się teg. wzdzie. i tej sprzeczno. Inacz.
absolu. nie był tem sam. Sprzeczno. jedn. nie ma być okupio. kosz.
bezwzględ. jedno. lecz z niej powno. i wkutniej.

Probl. bez. waż. Jeże. bow. absolu. roz. się świa. Jak. ist. twor.
jedno. niepodziel.; to cni międz. bog. a człow. nie istn. żad. wzgl. ani
człow. nie czuj. tego węzł. nie będz. czuł potrze. pojedn. i powróc. do
jedno. z Bo. Wtedy nie moż. być w świe. nic złeg. od któr. potrzeb. b.
było zbawien. Jeże. zaś nie ma podziało. jedno. życ. bosk. i ludz.
nie będz. żad. relig. a bez możno. złego nie będz. ludz. wolno.

Ter: panteiz. ma barw. zbyt naturalist. (jak u Giord.
Bruno lub u Spino.: nie moż. z niego ~~wresz.~~ wypro.-cni (wresz. żad. religii. (por. K.F. 614)
Ale tak. zdaw. się być i syst. tożsamo. (Identitätssyst.) Sch.; wychw.
nów. nazyw. blisk. pokrewień. z Spino. i Giord. Bru. Zwolenni. jeł.
przeciw. Sch. byli przekon.: że Sch. jest przeciw. relig.

Zdaw. się że tyl. Dwie drog. możn.: (por. K.F. 614), gdy
się obier. ~~pokut~~ konsekwent. rozstrz.: alb. ~~f~~ filozo. jest wrog. a wkl.

nie ma miejs. dla relig. To wypow. Sch. w swoj. epikurejs. wyznan. wiary (V. F. p. 40) - Fryd. Schleg. unos. się nad tem w r. 1799, mów. że Schell. popad. w dawn. entuzy. irreligijn. i że on go w tem utrzym. Wyznan. owo epikurejs. napis. Schell. wcześn. i to Hans Sachs - przeciw Schleiermach. i romantycz. szkoły =

Albo drugą drogę: ograni. się filozo. a odrzuc. się wszelkę relig. filozofię. Wted. relig. leż. po za filo: i jest jakoś. jej niezbę. uzupełn. nie przez wzgl. lecz wzgl: jest przeciw: wog. przeciw. ze pozn. i wiar. Filo: nie może wted pozn. relig. lecz pozna. jej wn. jako istniej. w inn. wyż. sfer. To stanowis. zaj. Eschenmayer. napis. zwolen. przeciw Schell. gdy po jeg. Brun. napis. die Philo. in ihren Ueberg. zur Nichtphilos. 1803 -

Eschenmayer był naturali. i współprac. w czasopi. Schell. dla spekul. fizy. = wywiera wpływ na nim później. - Na jeg. odrzucen. zdan. o stosun. relig. do filo. odpow. Schell. w swoj. pracy: Philo. u. Religion = . Schell. nie miał zamiar: odrzuc. relig. czy zaniedb. jej w swej filozof. jak wid. z jeg. prelek. o stud. uniwersyt. Ale lekceważy nie dla naturalist. wszystkich którzy z jeg. Identitätsphilo. wyciąg. wnio. niekorzy. dla relig. tyl. chodz. mu o przekon. Eschenmayera =

Dla Schell. filozo. i relig. mej. współ. przyb: Ten schodz. się w badan. najgłęb. i najskryt. rzeczy. Zajm. się Bog. oraz początk. wszech rzeczy istnien. ich do Bo.; ~~sztukej~~. ety. oprzed. na ow. przed. i metod. życ. wszystkim a ta odno. się do początk. i celu ludzko. i nieśmiert. duszy. — Schell.

Taka była treść najdaw. tajemn. w który. nie wiązy. jeszcze filoz. i relig. Stanowi. wted. jedno. niepodziel. Który. skut. był ten, że filozo. była religii. a relig. głębo. spekul. Związ. rozł. rozw. gdy filo. stała się rzeczą erko. a relig. rzeczą ludu. Wted. przepad. ow. wielk. przed. który jedn. nastąp. na to, aby (dlaczego) filozofo. i wznosz. się nad wszed. rozpoli. Chodzi ter. o tych odzysk. dla filozo. a ~~przeznacz~~. rozum. poznań. ~~jedno~~. międz. relig. a filo. — K. F. 616

Probl. środko.: ten jest, jak rodz. się rzeczy doczes. z absolu.? ten probl. już wydobyt.: w Dantelly. weiner Syst. = pot. w Po. nazw.: mystorin megni filozo.: jest ter. podst. i pierw. Filozo. i a. Religijn. = And. chce go wznoś. na serco. (Zob. Einleitg.)

Zob. Philo. u. Relig. Werke Bd. VI. p. 11–70 = Vorbericht 13–15.

Einleitg. 16–20.

Rozwiąz. proble. wedł. Sch: jest tak:

(Zob. ibid. p. 21–27: die Idee des Absolu.)

V. F. 617 Jeż: wszystko absolu. leż. po ze „idealno" (Idealität) t.j. po za ludz. pozn. nie może [illegible] pozn. bezpośred. lecz tyl. pośred. Ale wted. idea absolutu jest tyl. subjektyw., nie jest sam. absolu. zat. absolut w wszyst. filozofi. nie jest Bog. w rozum. relig.

616 A to jest wedł. Sch. ponie. idea absolutu jest produkt. myśli ma ona być jednością tego, co ideal. i tego, co realn. w subjek. i objek. Ale jako wsze stoj. nie może ta idea być prawdz. wyraz. absolutu. Poznan. absolu. jest pośredn. zat. nie zdolne do zrozu. się z istotą bożą.

617. Czyż więc możeb. bezpośred. pozna. absolu? Jeśli możeb. to taki możeb. prawdz. jedno. filozo. i relig. Jeż. więc przedmio. pośredn. pozn. nie jest bezwzględ. pozost. jedno z dwojg: albo pozna. Bo. jest bezpośr. albo wcal. nie może być pozn.

[Jeśli to idea. zapet. być dz. i wszystk. się na nią.]

617 Poniew. Sch. przeko. że bezwzględ. poznan. jest zasad. poznan. absolutu, przeto uważ, że jeżeli nie ma poznan. absolu. to wcal. pozn. być nie moż. ani przez filo. ani przez relig.

Dualiz: twierd. że wszystko absolutu nie należy i po za idealno. (Idealität), ale to twierd. polega na rozłąc. idealno. i realno. względ. subjek. i objekt. Poniew. Identitätslehre przezwycięż tena dualiz nie uznaj. ani przeciwień. międ. filo. a relig. – Niefilozofia wiary jest ‡

‡ 1194. wedł. Sch. Identitätslehre jest bezwzględ. jedno. idealn. i realn. nie stworz. tej zasa. lecz ona z niej wypły.

Schell.

Bezpośred. poznan. absolu. jest jedy. możebne. Bezpośred. nie moż. pozn. obce. przedmio. lecz tyl. własn. isto. Dla teg. absolut tyl. pozn. być moż. gdy on sieb. pozn. czyli ogląda (anschaut). Samopozn. czy samoogląd. jest jedyn. form. któr. odpow. jego isto. i jest form. koniecz. bezwzgl. K.-F. 618

Jeśl idealno. (d. Ideale) ma być zarazem realno. (d. Reale), nie moż. realno. być czem inn. jak das Ideale selbst in einer andern Gestalt. Kształt. zaś czy. formą idealno. jest idea. – des Absolu. ist Selbstgestaltg. co zaś kształtu. to są idee, w któr. sieb. kształtu. i rob. sieb. swoj. przedmiot. Dla teg. idee są to pierwsz. antytypy (Gegenbilder) w któr. d. Absolute sich selbst gegenwärtig, anschaulich, objectiv ist

Identyczn. poleg. na tem, że nie jest kompozy. lecz jednością 618 t.j. d. schlechthin Ideale in der ewigen Verwandlg der reinen Idealität in Realität.

Ten antytyp jest drug. absolut. – Gdyb. nim nie był, byłb. tem. byłb. obraz. nie byłb. antytyp. (Gegenbild), byłb. tyl. ideal. a nie byłb. równocześ. real. Nie byłb. zgoła. Dla teg. idea jako boski antytyp ma potęg. zamieniać. idealno. w realno. t.j. produkow. idee. – Tak pows. świat idei – das ist die Welt in Gott, die ganze absolu. Welt mit allen Abstufungen der Wesen, das All in vollkommener Einheit. Bis hierher ist nichts, das nicht absolut, ideal, ganz Seele, reine natura naturans wäre.

V. F. 618 W świe. bożym nie ma wszegół: bo świat idei jest rozpostar. się w Boga, jest jego samoupośrednictw. jest owoc. bez oczu jego objaw stawan się w rzeczy. wieczyst. które jest prawdzi. transcendental. teogonią. Ale jak powst. z natu. boż. ta dowes; że świa. ideal. wewe. ciales; z wszystk jedno: rzeczy czś co prawdzi. jest wszegół?

619 Jak powst. materya? jak świat dozre: pod człowiek. wzgled. Absolu. przeciw.? Mat. alb. zależ. od Bo. alb. niezal. Jeżeli niezale: będz. one drug. pierw. kosmicz. przeciw. absolu. Będz. to dualiz pesi: ograniczy. pojęc. absolu.

Jeżeli ona zależ. będz. Bóg sprawca wszyst. co w świe. niedosko. i złem – powst. wszyst. one razem. przeciw absolu. od któr. Leib. mito. go obro.

Zależno. alb. bezpośr. alb. pośred. Jest pośred. jeśli międ. Bo. a przyro. są stop: podob. jak światło na krań. swoj. sfer. ... ciemno. To pośr. emana. za pomo. któr. – był. mięszan. ... w to ... ono nie jest. Ale taka był. nie zamie. się w rzeczyw. bez przymus.

Zależ. jest bezpośred. jeś. mater. bezkształt. podrzę. jest bytwa. jako materyał mog. być kształto. i mog. być więzania. przez prawowy wszech rzeczy. Tak w Timeu. któr przez Sela: gdy pis. Brau. (803) bard. podzi. teraz wyd. się najgrubsz. próba podda. mater. w zależ. od Bo. – als eine Vermählg des platon. Intellektualism mit den roheren, kosmogon. Begriffen, die vor ihm geherrscht hatten.

+ Der Name Plato werde entweiht, wenn man ihn d. Haupt u. d. Vater d. wahren Philos. für d. Urheb. dieser Lehre hielte = ibid. p. 35–37.

V. F. 620.

29.

Na wios. 809 ogło. Sch: Philos. Untersuchgen üb. d. Wesen der menschl. Freiht = jest to ostat. a jedyn. nowa rozpr. w 1° tomie: gesammelte Schr. — dalsz. tomów nie ogłosił =

Oświad. w przedmo. że rozpra. ta wiąże się ściśl. z rozpra: Philos. u. Relig. która jest o pięć lat starszą = a przez nią schodz. się z Brun: przez tęż. zaś. z Darstellg meines Syst. (w 2ᵐ tom. der Ztschr. f. specul. Phys. 801)

A (Treść Odpow. na tory jest:

a) czy filo. może afirmo. i przeds. wolno?

b) czy Schell. udało się rozwiąz. to pyt.

c) gdz. szuk. jądro tej kwesty. dziś.

Co do pierw. (a): jeś. wolno. jest wiedz. bezwzględ. i pierwot. działan. a wiedz. filoz: odnosz. każ. skut. do jego przycz. to niemoż. jest afirmo. wolno. a nawet koniecz. jej zaprzecz.

Nega. wolno. dał Spino. i affirm. Jacobi

Obaj jedn: zgadz. się w tem, że rozum przeczy wolno. — dla tej. Jaco. polega na Objaw:

Schell = wobec dwóch poprzedn: uznaj. że poznaw. rozumn: musi być Wszystkojednością — Allenheitslehre = ani wolno: nie może być wyprowadz. z natury rzeczy. — stąd żadn. filoz. dogm: ani Leib. ani

Schell.

K. F. 634

nie ma pozs. wolno.

Wszechjedność (Alleinheitslehre) jest panteizm.; jest to nauk. o przebyw. (Immanenz) rzeczy w Bo. Odrzuc. panteiz. był to samo, co zapr. ślep. konieczno. odrz. fatalizm i abezacja wolno. musi być jeg. wstęp. Jedn. w takim pozornym filo. i panteiz. znajdz. się błędn. przypuszcz. Wolno. alb. bezwarun. alb. zgoł. nie istn.; alb. jest zasad. z któr. wszystk. wypływ. alb. nie ma żadn. ~~wszysto~~ znaczen. Bezwarun. byt absol. w Bo. Być woln. znaczy być bezwzględ. w Bo. Z absolu. wszystk. wypływ. Co znacz. wypływ. jest wyr. bosk. isto. t.j. samoobjaw. alb. przedstaw. Bo. zat. natu. bosk. samoist. Charak. bezwzgl. bytu nie znosi się przez charak. pochodzen. (d. Abgeleitetseins)

„D. Begr. einer derivirt. Absolutht ist so wenig widersprech. dss er vielmehr d. Mittelbegr. d. ganz. Philo. ist. Eine solche Göttlichkt kommt d. Natur zu. So wenig widersp. sich Immanenz in Gott u. Freiht. dss gerad. nur d. Freie u. so weit es frei ist, in Gott ist, d. Unfreie u. soweit es unfrei ist, nothwendig ausser Gott" l. c. p 336-347

Porów. K. F. p. 148

30

Schell.

K. F. 794

Filozo. Objawien.. rozp. się na trzy kr: 1a: wstęp do filozof. Objaw. czyli uzasadnien. filozo: pozytyw.a – 2a zawier. 1a część filo. Objaw. i wykła. nau. o potęg. (Lehre von d. Potenzen) i filo. mitolo: 3a zawie. filo. chrześcijańs.

Filo. pozyty. (według K. F. 795) w najściśl. znacze = a/ filozo. chrześcijań.
b) w szerszem = filozo. druga oprócz filo. ujemn. = wstęp do filo Objaw.
c/ w najszersz. = filo. relig. = filozo. mitolo. + filo. objaw. = Religi. filozofi. = filozo. dziejowa. W tem najszer. znacze. filo. pozyty. obejmu. i filozo. relig. i filozo. histor.

Zarodki jej czyli zacząt. się już w pism. z lat 809–815 t. j. Lehre von d. menschl. Freiheit
Denkmal Jacobi
Stuttgar. Privatvorles.
Weltalter
Gottheiten v. Samothrake.

Między ~~Inne~~ rozpr. o ludzk. wolno. i r. 809 a pism. ~~mniej [illegible]~~ o filo. i relig. z r. 803 istn. wybitn. zasadn. Z oczy. wyni. że pozn. filoz. Sch. nie jest odstęps. od jeg. dawniejsz. Różni. takie istn: międ. Vor- anspruch. rozpra.: o filo. i religii z r. 803 a jeg. Identitätsphilo.

tak jak. wyłoż. w Darstellg meines Syst. z r. 801 – i w dawniej. niew Syst. des transcend. Idealismus – Przemiana zat. nastą. ni odbyć się. r. 801–803 – Schell. zarzą. że tył. raz więt wyra.
das absolu. Identitäts ~~syst~~ System widocz. wyr. ten wyd. nacz niedołęż.

Zeszyt

Szellinga wyjąt. bezpośr. ze szko. Fich. Ten przedło
dziwn. form i przeważ. etycz. charakt. swej nau. chciał
zew. wiel. miał stud. i zneala mało stron. Uczeń
Kan. z mistrz. na czel. był dla niej. ale usposob.
wepryj Kan. Vattr. jego recenzje był Jacob.
przez czas jak z nim sympatyz. ponieważ zdaw.
się jemu, że Fich. Wissensch. jest dopraw. Kan.
Ideali. do ostatn. logicz. wynik. a przez to jego
zbyjan. Tak Reinh. przez czas jakiś tw. przy
nim - przeszli do niej Forberg i Niethammer
znan ze sporu o Ateizm - stronnicz. uczn.
był ~~przez czas dwa~~ Joh. Bapt. Schad (Charkow - Jena) ale
ten stronicz. wreszcie we Hegel. Genij. i najzdolu
mulenn. był Schelling, ale ten niebawem go
przetworz.

Ur. 27 stycz. 75 w Leonberg (Wirtemb.) -
w pierwsz. lat. wiel. obiecując. i szyb. rozwinął się
w 1790 (= 16 lat) na uniw. w Tubin. - gdzie pozost.

aż do 95 i napis. kil. rozpr. teol. i filo. Studyo-
wał dzie. Kan., gdzie uległ się pewn. pra. Fichte
z zapał. pism. się odd. ale i we wnięp. zapał. czyt.
Spino. i z Fich. Tacz. Na wios. 96 udał się
do Lips. jako ment. dwóch bogat. panicz. gdzie
przez 2 lat. zajmo. się prac. liter. i stud.
przyrodn. W jesie. 98 zostaj. prof. w Jenie
ale bez pła. ze przysz. Goeth. Sch. w Jen.
5 lat obraca. z Fich. Schill. Goeth. a
w wielk. zażyło. z przedstaw. szko. roman.
zwłasz. z Aug. Wilh. Schleg. którego
żon. Karol. gdy rozwiodł. z męż. i zaśl.
W 1803 zostaje prof. w Würzb. – w 1806
przeno. się do Monach. jako członk. Akad.
Umiej. a dyr. Akad. sztuk pięk. W
r. 21 dostaj. prof. w Erlang. w r. 27
wra. jako prof. do nowo założ. uniw. w Monach.

Od r. 13 przest. pisać przeto że poważ. stab. zdrow. przy to dla utra. wiary w włas. syst. Już w 16 miał okazję przenieść się do Jeny na wydz. teol. prof. co dowodzi nowe w nim kier. W r. 40 wezwa. do Berli. na szcz. Fr. W. IV a za pośred. Bunsena — gdzie spodziew. się po nim zwycięz. Hegelian. i utworz. filoz. chrześcijań. narod. Ale pomimo nie miał + 20 grud. 54 w Regaz

Jego rozw. duch. obejmu. kil. epok w któr. pierwo. nau. swoj. ciąg. zmien. Zaczy. od Kan. i Fich. aby przetwarz. Ideal. transc. ~~ale~~ a wyrob. wł. stanowis. nowe, samodz. prób. dopełnie. go badan. przyrodn. Drug. epo. pism. teraźn. uzupeł.: ale w końc. porzu. ten kierun. i w trzec. epo.: przerab. filo. tożsam. w teor. Absolu. o pierw. przeczn. Nieczn. uwar.

epo: teozof. nie istn. w niej dz. z uwaz. i przyp.
W każ. z tych epok opier. się o jak. przypadk.
Najpierw przejmu. od Fich. zasa. Ideal. transc.
i meto. aprioryst. dedukt. – a dr. dział. uwol.
obec. form. kryt. podob. jak Reinh. Teorh.
Schulze – Gdy później absol. ja Ficht. zamien.
w absolu. tożsam. ówcz. więc zaprzyj. się u Spin.
i tegoż meto. matem. się posług. Im bard.
zatap. się w absolu. identyczn. i z niej wywod.
rzeczy doczes. tem więc bierz. z Plat. i Jord.
Brun. – a jako ons. przyp. dzieło. Później przerz.
się do Jak. Böhme i niem. Teozof. z niej
czerp. myś. i myśl. i termino. W ostatn.
epo. uwieren. ówcz. więc nastąd. schol.
Zmien. więc stanowisk. swoj. form. i meto.
z niej. nikt rozgrzad. nie będ. mu zob. zarzu.
Pomimo te zmien. stąd, że myśl. do któr. zapał się
nigd. gruntu nie przebrzm. a wielk. twórcz. od czas. +

+ nowe myśl. obec. ze wzgl. dawnej myśl. którą przed nim jed. wszystk. zasady

§. Pierw. epo Schell. Z pocz. wstęp. Schell. w ślad Kan. i Fich. 1
twierdz. że obaj filoz. tę samą wykład. nau. czyli że Wissenschaftsl.
drugiej jest konsekw. logicz. Krytyc. pierw. W r. 94 üb. d.
Möglichkeit ein. Form der Philo – twier. że Filo. musi mieć jedn.
najwyż. zasad. i że Ja znajd. się w jaźni (Ich = Ich), skąd
wyprow. i dalsz. zasc. Fich. i Kateg. Kan. W r. 95 – vom
als Prin. d. Phil. od. üb. d. Unbedin. im menschl. Wissen – po
któr. zar. ukazu. się: Zur Erläuter. d. Idealis. der Wissenschftsl.
i Briefe üb. Dogm. u. Kritiz. – ostat. podst. rzeczyw. wied.
wiedz. jest to co jest niezal. ale niezal. jest tylk. Ja bezwzgl.
bo to tylk. stwarz. sieb. czyli jest rzeczyw. przez swoją wolę.
To Ja bezwzgl. zawier. wsz. byt rzeczyw., jest jedyn. subst.,
jest Bóg. Ale

Więc filo powinn. zacz. od tego absol. Ja – ale nie dowodz.
go (bo niemoż.) lecz tylk. wyjaś. jakim sposo. z tego subj.
moż. powst. obj. W r. 95 zarzut. jest Fich. powiada, że absolu.
Ja przez swoje działan. nieskończ. twor. sob. swój obj. Przeczy
także Kanto. ding an sich, któr. ma tyl. być czymś przyczyn. nad zmysłowo

nasz. wyobr. Nasza wyobra. (a przypomnę, że to jest sens nau-
Kan.) stwa. obj. a z nim formy zmysł. intui. t. j. czas
i przestrz. Natu. jest ciągł. dział. duch. nieskoń. ~~pustoci~~ za pomo.
którego dochod. do świado. sieb. sam. i t. d.

Także w swych poglądach przyrod. usiłu. być w zgod. z Fich.
– Ideen zu ein. Philo. d. Nat. 97 = Filo. pozna. z natu.
duch nieskoń. wyprodu. konieczn. następ. ??? ... a zaraz. okaz.
jak racz. powst. organ. Duch ma w sob. czynno. pierwo. która
jest w sob. nieokreślo. i nieograniczo. Ale przeciw tej czynno.,
potko. się druga (Sch. nie powiad. skąd ona się bierze właść.) a
owocem tych dwóch sob. przeciw. czynno. jest intuic. (An-
schauung) Pierw. czynno. jest dodat. drug. ujemn.; pierw. idz.
w nieskoń., druga ku rzecz. skończ. (pierw. jest określa. i ograni.)
pierw. jest czynn. drug. bierna. Gdy duch, stwórz. intui.
wraca w sieb., utwór jego własn. przedst. mu się jako coś zewnętrz.
jako obj. a czynno. któr. złącz. się w intui. objekt. przedstaw.
się jemu jako siły, koniecz. przynal. do isto. ducha. Czynno.

dodat. przedst. się wte. jako siła przyczyn. opieraj. się kaz. ograniczeniu jako
odporn. – ujem. zaś jej siła ~~jak~~ będz. jej przeciwień. = t. j. siła attrak
Siła odpor. (repuls.) idąca w nieskończ. a ograniczaj. attrakt.
daj. przest. ograniczo. i napełnio. t. j. mater. a dla tego każ.
przedmio. zmysł. zewn. koniecz. mat. być musi. Ogół. przymio.
mater. rozwij. Sch. wedł. fizy. dynami. K. Wilu. a pro. nietyl. meche.
zjawis. mate. wytłum. lecz także. przymio. jakości. i chemi. Stopn.
różn. gęsto. rzecz ~~tr~~ wywodz. z różn. jakości. sił pierwo. Ktor. obda.
rz. rzecz. a te zno. mej. wrzeciadz. zmys. w zjawis. przych. Obj. stąd
się przez to rzeczywis. że określ. bliż. ogół. poję. bytu materyi. Obj.
dost. swoj. jakość, gdy róż. się od poję. ogół. ta jako zależ. od ~~siły~~ stopn.
wraże. Wszyst. zaś co wywołu. w nas wraż. jest siłą. Jeże. mat.
w nas wywoł. wraże. mnoga jej siły pierwo. mieć pew. stop. naprzęż.
bo jako mate. zależ. wyłącz. od intensywno. jej sił pierwo. Szczegó.
pomij. ~~[illegible]~~ jak n. p. Sch. tłum. zjawis. ognia, światł. ciep.
elektry. magnety. bo w obecn. stan. nauk. przyrod. są zupeł. niejasna.

Niezal. od K. i F. rozwin. swoj. pogląd. na przyro. w dziel. von
d. Weltseele 1798 – Twory anorg. i organ. muszą mieć tę sam. przy.

bo międ. mechaniz. a organiz. nie istn. przep. niewyped. Zjawi. życi. zwie.
i roślin. mog. zost. w związ. nieprzerw. z ogól. zmisz. przyro. Ta na sposób
swój (w)ydaw. wszystk. bogac. form. Też w świe. nieorg. jest ogól. ~~podwajn.~~
bo każ. zjawi. jest wynik. sił sob. przeciw. Musi zat. być w natu. całej
jakaś dwubiegowo. i działa. ale musi tak. być jednorodno. mat. różnią.
się tyl. stopniow. Świat. złożo. z mat. ważk. i z drug. wyż. ~~której~~
jest tlen. ta elektry. płyn. czy. eter. Ta sama mater. w inn. stop.
~~przedst.~~ jako. przedst. się jako mater. ciepl. (Wärmematerie). Przeciw.
stosu. ilości. mater. waż. do nieważ. objaw. się przy wszystk. powie. ze
sposo. elektryczno. Powie. jest produkt. dwoist. przeciw. sob. mater.
elektry. Pierwotniej. siła jest magnety. Dodat. czyn. magnety. jest
ten sam któr. obja. się w świat. a biegunow. magnety. ziem. jest pierw.
objaw. powszech. dualiz.

Z nieorg. subst. powst. zwierz; z chemicz. zjawi. skł. się
proc. życ. Ale te subst. i zjawi. są dopie. wyjem. warun. życ.;
jego dodat. i bezwzgle. przyczy. leż. w jak. pierw. wyższ. mocy którj.
się po za sfer. proc. życ. Ten pierw. życ. dzia. przec. chemicz. proces.
oksyd. i wywołu. (proc.) desoxyd. na któr. poleg. drażliw. (Irritabilität). On to
sprowa. indywidualizo. się mater. ~~na~~ (wa) któr. sporzy. powstaw. orgnaniz., tworzeni
się cało. w sob. zamknięt. któr. jest i przyczy. i skutk. mocy wedł. K. Pojęć siły

życ. za jego czes. używ. odrzuc. Sch. a określ. je jako siłę, któr. gałęziami
i zjawisk. za funk. jest. życ. uwż: der animal. Process, d. Irritabil. u. Sen-
sibilit. Jest to, jak mówi dosyć niezgr: owa siło. w któr. filoz. nasz. odgad. ~~przeczuwa~~
wspól. duch. świa. a fizy. jego czas. mieli za eter wszyst. kształtuj:

Podob. myśl. rozwij. obszern. w Erst. Entw. ein. Syst. d. Naturphil.
i w dodat. Einleitg gdz. a prio. wykłc. syst. fizy. spekul. – filozof. o przyro.
jest to samo, co ją stwarz. Zaczyn. od bezwzglę. płodno. przyro. twierd. że
byt bezwzględ. jest nicz. inn. jak nieszczęs. czynno. Rzecz. powsta. gdy
czynno. ta jest hamo. w któr. punk. Jedn. takie hamow. nie moż. być
bezwzględ ani na zew; przyro. nie moż. wyczerp. się w jedn. ostat. twórcz.
bez wyj. wszy-owe. Ona ciąg. rozwij. się, ciąg. staj. się a nigd. nie jest.
Pierwsz. pomalcz: (Hemmungspunkte) ogól. czynno. przyro. są pierwo.
przymiot; czy. pierw. czynno. któr. wzajem. stosun. stano. o różn. mate.
Z równow. wszyst. tych czynno. powsta. b. coś niezn. i bezwzględ. płyn.
das Decomponibelste, co by zgo. nie było componibel – gdyb. jedn.
z ow. pierw. czynno. lub jako. stanow. przeważ. powst. b. coś bezwzgl. ze-
sztywniał. [d. absol. Starre] Indecomponible u. Componible = ale przyro. tego nie moż.
znieść, dla tego. odbyw. się w niej nieustaj. proces. za pomo. któr. d. Decomponible
rozkła. się (decomponirt) a d. Indecomponible ciąg. skła. się (componirt
wird). Produkt. tego nieustaj. proces. ustal. się na różn. stopn. stanow. się.

Główn. środ. utrwal. tych przymiot. jest rozwój różnic. przyrod. które harmonij. przyp. twór. przyrod. na pewn. stop.; bo z łączen. się społ. powstaje tyl. indyw. tego sam. rodz. Jest to środ. do utrzym. rodzaj. Różni. organi. rodzaj. zaś są różnie stopn. na któr. powst. Że zaś organizm indyw. mog. się zachow. tłum. Sch. przez ustaw. organiz. i nieorgani. dział.

Syst. słon. powst. przez exploz. z słoń. środka; ciężko. jest to dążno. ziem. do wzajem. intussuscep. a dążno. ta powst. pod wpły. słoń.; świat. wyni. z akc. chemi. słoń. na ziem., proc. palen. się elektry. i chemizm są pokre. i t. d. Wszyst. to wyjaśn. Sch. z wiel. pewno. nieb. Wnosi z poprzed. deduk. że międz. przyro. organi. i nieorg. jest ustalo. z góry harmo., obie uzupeł. tłum. się i warunk.

Związ. organiz. z świa. nieorg. poleg. na jeg. pobudliwo. (Erregbarkeit) Przyczy. tejże i wszelk. życ. nie leż. ani w proc. chem. ani w sil. życio. osob. lecz w wrażliwo. (Sensibilität). Jej przy. jest przy. życ. To źród. dynami. objaw. się w swoj. czynno. t. j. w Irritabilität – im więc. ta jest tem więc. występ. d. Productions Kraft ze swe. odnog: karmi. rozmn. płodz.; instynkt. zwierz. do twórcz.; metamor. owad., reprod. zimnokrew. i roślin. Tak tedy jedn. organiz. po przez wszystk. stopn. organiz. jest ze. scho.

ać do roślin, jedn. i ta sama przyczyn. wszęd. działa.

§. Trzecia epoka w filozofowaniu Schellinga ma główny wyraz swój w „~~Badaniach~~ nad istotą ludzkiej wolności" („Philos. Untersuchungen über das Wesen der menschl. Freiheit etc.") z r. 1809. Zapowiada się ta epoka już w pisemku: „Philosophie und Religion" z r. 1804, ale po tem przychodziły różne chwiania się i wątpliwości. Wspomnianych zaś badaniach nad wolnością ludzką korzysta dużo z dzieł Jakuba Böhme, szewca mistycznego w Gorlicach (+1624). Zrywa z mechanizmem, ześlepiałym Spinozyzmem, jak go nazywa, i odkrywa Boga żywego, który na początku był bezwzględną obojętnością, das reine Weder-Noch – lub też der Ungrund. Już Böhme powiedział w swojem dziele „Mysterium magnum", że ojciec jest wolą owej bezdeni, owej nicości, łaknącej czegoś, wolą do czegoś, która siebie samą radośnie obejmuje ku objawieniu się własnemu (Der Vater ist der Wille des Ungrunds, des Nichts, das nach dem Etwas hungert, der Wille zum Ichts (= Etwas), der fasset sich in eine Lust zu seiner Selbstoffenbarung).

Według Schellinga ta bezdeń (Ungrund) musi koniecznie od wieków rozchodzić się w dwa początki. Jak wszędzie doskonałości

rodzi się z niedoskonałości, światło z ciemności, życie z tego, co przed niem było, podobnież i w Bogu się dzieje. On także musi mieć podstawę swego istnienia, która oczywiście nie może być zupełnie od Niego niezależną, lecz musi być pod pewnym względem tą samą, co jego istota i musi być pod Nim. Jeżeli zatem Bóg w doskonałości swojej jest Rozumem najwyższym, będzie owo dno Jego tylko ciemnem, bezrozumnem, nieświadomem istnieniem Jego; jeżeli zaś Bóg jest Duchem, będzie owo dno, jak mówi Böhme, przyroda w Bogu, die Natur in Gott. Do tegoż wniosku dochodzimy, gdy rozważamy świat i rzeczy jego. Wszystkie rzeczy powstawają czyli rodzą się, ale nie mogą właściwie powstawać w Bogu, od którego różnią się nieskończonym sposobem; mogą zatem tylko powstawać w jakiemś dnie (Grund), różnem ~~które~~ od Boga; ponieważ jednak po za Bogiem niczego być nie może, pozostaje, że mają dno swoje w tem, co jest w Bogu a jednak Bogiem nie jest.

~~Tedno~~ Tem dnem czyli spodem istnienia bożego wedle Schellinga jest pragnienie, którem trawiona jest Jedność wieczysta, aby siebie samą narodzić. Pragnienie to nie jest samą Jednością, lecz również, jak ona,

wszystkiem. O ile to pragnienie nie narodzi Boga, czyli Jedność niezgłębiona, o tyle jest wolą, ale nie jest ~~p~~ rozumem świadomym, lecz tylko ~~[illegible]~~ przeczuciem, domysłem (Ahnung). Takie pragnienie bezrozumne, a jednak pełno domysłów, rozlane jest po całej przyrodzie. Ale z tego pragnienia, które jest pierwszem, ciemnem poruszeniem bożego bytu, powstaje w Bogu reflexya, za pomocą której widzi siebie samego w podobieństwie swojem. W tej reflexyi Bóg po raz pierwszy siebie urzeczywistnia; ona była na początku u Boga i była Bogiem zrodzonym w Bogu. Ona jest także rozumem, Słowem owego pragnienia a Duch Św., powodowany miłością, którą on sam jest, wymawia Słowo, aby rozum z pragnieniem stał się wolą wolno działającą i wszechpotężną.

Rozum boży, stawszy się Stwórcą, zaczyna od rozdzielenia sił w przyrodzie; one są materyą, z której powstaje ciało; węzłem zaś żywym, łączącym wszystkie owe siły, jest dusza. Praca ta odbywa się powoli; siły pierwotnie przez pragnienie wszystkie trzymane razem, tylko stopniowo rozłażą się a pomnikami tych stopniowych rozdzieleń są organizmy; najwyższe rozdzielenie sił niegdyś chaotycznie pomieszanych, dokonywa się w człowieku.

Ponieważ wszystkie jestestwa pochodzą z owego dna (Grund), mają każde swoją wolę własną (Eigenwille), ale pochodzą także z rozumu bożego, mają zatem i wolę powszechną (Universalwille). W człowieku obie ~~rodzaje~~ formy woli są najsilniejsze; o ile jest stworzeniem, jest on względnie od Boga niezależny; o ile w nim jest pierwiastek świetlany, o tyle w nim Bóg objawia się jako Duch. Ale dwa te pierwiastki w Bogu są nierozdzielne (t. j. dno bezrozumne i rozum), w człowieku może być zwada woli jednostkowej z wolą powszechną, a wtedy powstaje złe (das Böse), które jest zastąpieniem woli powszechnej przez wolę indywidualną.

W przyrodzie to przewrócenie obu pierwiastków czyli gatunków woli zwykle się nie wydarza, chyba nieświadomie; ale u końca rozwoju przyrody, w człowieku, złe występuje, jednakże zawsze przez własny czyn człowieka. Dno (Grund) pobudza samowolę, aby była rzeczą niezależnie od czynienia dobrze, ale gdy samowola, zamiast zrzeczenia się, odrywa się od woli powszechnej, powstaje złe sobstwo (Selbstheit). Wolność oświadczenia się za dobrem a zrzeczenie sobstwa tłumaczy Schelling jak Kant przez transcendentalny wypadek. W świecie zjawisk nie ma

wolności, tam wszystko jest determinowane. Ale zaczem człowiek wstąpił w ten świat zjawisk koniecznych, był on wolny od wieków i wolnym czynem zdecydował się do przyjęcia takiej, a nie innej natury, duchowej i cielesnej.

Jak w człowieku, tak w całej ludzkości, oba pierwiastki ze sobą walczą i polem walki są dzieje, stanowiące jakoby drugie objawienie Bóstwa. Pierwszem była przyroda. Zrazu tylko dno boże działa i rządzą szczegółowe postacie boskie, nie Bóg cały. Po wieku złotym, pełnym błogiej niedojrzałości i nieświadomości moralnej, następują rządy bogów i bohaterów, objaw wszechmocnej przyrody, która dochodzi do najwyższej doskonałości i apoteozy swojej w greckiej religii, sztuce i wiedzy. Naszczecie dno i jego pierwiastki występują jako światowładne imperyum rzymskie. Ale zbliża się ~~epoka~~ chwila, w której miał się objawić pierwiastek drugi, światlany. Zaczyna się walka jego z siłami dna i złego. Ażeby przywrócić związek przyrody z Bogiem, zjawia się pierwiastek światlany, wcielony w osobę. Następują cuda i znaki; stary świat z tworami swemi wspaniałemi ginie a fale wędrówki ludów zalewają go, aby powstało nowe stworzenie, państwo nowe w którem by Bóg objawił się jako Duch, w walce dobrego przeciw złemu.

Ostatnim celem historyi jest zupełne podniesienie dna (des Grundes) do światła (in das Licht). „Wtedy, mówi Schelling, będzie wszystko poddanem Duchowi; w Duchu rzecz istniejąca jedno jest z dnem lub powodem istnienia; w nim rzeczywiście oba razem są, czyli on jest bezwzględną obu tożsamością. Ale ponad Duchem jest pierwotna bezdeń (Ungrund), która nie jest więcej obojętnością ani jeszcze nie jest tożsamością obu pierwiastków, lecz jednością powszechną, przeciw wszystkiemu równą a przez nic nie dotkniętą; jest dobrzeczynieniem od wszystkiego wolnem a wszystko przenikającem; słowem jest miłością, która jest we wszystkiem" (Sämmtl. Werke, VII. p. 408).

Na serjo krytykować nie warto tych poglądów, które, obrane z poetycznego języka i mnóstwa lotnych, nieraz genialnych myśli, przedstawiają się jako mieszanina panteistycznych i chrześcijańskich wspomnień z lat dawniejszych. Nie są ani przetrawione ani połączone jasną myślą przewodnią i są raczej mistyczną, dość fantastyczną teologią w rodzaju systemów gnostyckich, niżeli jasną, z pewnych założeń logicznie i systematycznie wyprowadzoną metafizyką.

8. Ostatnia epoka Schellinga. Uczniowie. Schelling przez długie lata nic ważnego nie ogłaszał, choć wszyscy wiedzieli, że pracuje nad przekształceniem, lub jak sam mawiał, nad uzupełnieniem swego systemu filozoficznego. Gdy w r. 1834 Hubert Becker ~~ogłosił~~ przełożył przedmowę Wiktora Cousin'a do IV° tomu jego Fragmens philosophiques, w której traktuje o filozofii współczesnej niemieckiej, Schelling napisał przedmowę do tego przekładu: Vorrede zu Hubert Becker's Uebersetzung einer Schrift Victor Cousin's, napadając ostro na niedawno zmarłego Hegla. Narzucał jego filozofię czysto ujemną, ~~bez~~ pominięciem życia i doświadczenia chciała martwe pojęcia logiczne zamienić w fantastyczne osoby, które porusza(ły) się same. Podobnie wyraził się w swoich odczytach „o historyi nowszej filozofii" które ukazały się po śmierci jego w Sämtl. Werke, Abthlg 1, Bd. X. Nareszcie w swoim odczycie wstępnym berlińskim (Berliner Antrittsvorlesung. Stuttg. u. Tübing. 1841) oświadcza, że nie zrywa z odkryciem swej młodości, tak zwanym „Identitätssystem", któremu Hegel nadał formę oderwaną, logiczną, lecz uważa ową „teoryę tożsamości" za filozofię czysto ujemną, która powinna być dopełnioną przez filozofię dodatnią (positive Philosophie). Tę filozofię dodatnią wykładał w Berlinie już to jako Filozofię mitologii, już to

jako filozofię ~~Objawienia~~ objawienia, które do wykładu, przez niedyskrecyę drukiem uczniów zostały zaraz ogłoszone w streszczeniu 1842 i 1843 r. potem w wydaniu pośmiertnem „Sämmtl.-Werke" weszły w pełniejszej formie do II Abthlg. Bd. I–IV. ~~Ta~~ Ta filozofia dodatnia jest właściwie tylko obszerniejszem rozprowadzeniem myśli, złożonych dawniej w „Badaniach nad istotą ludzkiej wolności" a można ją po krótce tak streścić, że zaczyna od faktu, że świat istnieje, a pragnie wytłumaczyć, jakim sposobem wyszedł z Boga. Filozofia ujemna, do której Schelling także swoją dawniejszą Identitätslehre zalicza, tego nie potrafiła, bo wywodzi tylko z pierwszej zasady szeregi pojęć; ale nie może dowieść, że te pojęcia rzeczywiście rozwinęły się w życiu i świecie. Rozum może a priori wykazać, co będzie istniało, ale nie może bez doświadczenia twierdzić, że ono istnieje rzeczywiście. To jest zadaniem filozofii dodatniej, która na drodze empiryzmu metafizycznego a za pomocą wolnego myślenia poznaje rzeczywistość (Sämmtl.-Werke, 2 Abthl. III Bd. p. 114).

W Bogu pierwotnym filozofia dodatnia odróżnia trzy władze lub potęgi, z których przez teogoniczny proces powstające trzy osoby: ~~Boga~~ Ojca, Syna i Ducha. W przyrodzie działają tylko trzy owe potęgi, w człowieku także trzy osoby boże. Ponieważ człowiek samowolnie zerwał jedność potęg, oddziałał ten grzech pierworodny

na boże osoby w ten sposób, że Syn musiał zerwaną jedność pierwotną i potęgi od Boga oderwane, zwyciężywszy, znowu poddać Ojcu. Ponieważ dokonał tego przez śmierć, stał się Odkupicielem a tak odnowił pierwotną jedność w Bogu i umożebnił nowe panowanie Ducha przez miłość. W ten sposób filozofia dodatnia raczej opowiada (niż dowodzi) proces rozwoju bożego w świecie i powrót świata upadłego przez bóstwo do Boga; jest to kosmologia, która zaczyna od teogonii i do niej znowu wraca, jako do celu swego.

Oryginalnym pomysłem Schellinga jest, że on cały rozwój ten Boga i świata i ludzkości przedstawia jako rodzaj dziejów świadomości religijnej. Zrazu jest mitologia, która zrodziła się z dawniejszego monoteizmu, ale dosyć nieokreślonego. Gdy człowiek oderwał się od Boga, musiał także rozbić jedność bożą i stworzyć mnóstwo bogów. Na początku był jeden Bóg, ale pojmowany jako potężny, silny, pierwsza potęga bytu. Takie jest pojęcie Żydów. Ale to jest jedność względna. Ona rozbiła się na mnóstwo bogów, języków, narodów. Jednakże ten politeizm był drogą do prawdy, bo umysł zastanowiwszy się nad wszystkiemi potęgami bóstwa, rozbitego na mnóstwo osobistości, musiał wznieść się do wyższej jedności. Obok tego postępu filozoficznej myśli do jedności bóstwa

została ta jasno stwierdzona przez Objawienie i człowieczeństwo Syna Bożego. Przebieg zaś chrześcijaństwa wyobrażał sobie autor w następstwie trzech epok, podobnie jak Fichte, że zrazu w katolicyzmie panowała ewangelia św. Piotra, potem w protestantyzmie Paulinizm, wreszcie trzecia epoka ukaże nam w przyszłości syntezę dwóch poprzednich w ewangelii Św. Jana. —